

Advertentiën.

Getrouwd:

M. J. C. HELLENDOORN

en

J. F. LOTH.

(624)

Getrouwd:

E. MAGRENBRECHER

met

C. J. P. STOLZE.

REMBANG, 15 Februarij 1859.

(622)

Bevalen van eene DOGHTER, P. E. de Siso, Echtgenoot van

G. A. VAN KESTEREN.

Makassar, 8 Februarij 1859.

(634)

Heden morgen voorspoedig bevallen van een' ZONN, R. C. Siedijk, echtgenoot van

BLOCK.

AMBARAWA, 8 Februarij 1859.

(627)

Heden overleed alhier de Heer C. F. A. Persille, Echtgenoot van

J. H. PERSILLE,

geb. van der Meulen.

BATAVIA, 18 Februarij 1859.

(635)

Heden overleed in den ouderdom van ruim veertien maanden, ons eenigst kind, Anna Wilhelmina.

J. W. J. WITSEN ELIAS.

A. WITSEN ELIAS.

geb. de Ranitz.

BATAVIA, den 20sten Februarij 1859.

(645)

Op gister ontvingen wij het treurig bericht van het overlijden van onzen beminden Vader en Behuwdvader, H. van Zadelhoff, te Nijmegen, op den 30sten December a. p., in den ouderdom van 66 jaren.

G. H. H. VAN ZADELHOFF,

M. VAN ZADELHOFF, Downie.

BATAVIA, 23 Februarij 1859.

(636)

VENAUTIE

op Maandag den 28sten Februarij 1859,

wegens vertrek:

ten huize van den WelEd. Gestr. Heer J. GROLL, in Gang Scott,

door GEBR. ROSELJE & Co.,

van een zeer netten Inboedel, bestaande uit divers meubilair, waaronder fraaije mahonijhouten Kasten, do. Toilet, Waschtabel, Psyche, etc.,

voorts:

Lampen, Spiegels, Schilderijen, Pendule, Porcelein, Zilver-, Pleet-, Kristal- en Glaswerk, Paarden, Rijtuigen, etc.

(608)

VENAUTIE

Op Maandag den 28 Februarij aanstaande,

voor de Pakhuizen van de Heeren Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co., door

CASSALETTE en Co.,

van Diverse Koopmansgoederen als: een Factuur Kroon-, Hang-, Tafel- en Kantoorkampen. 86 kisten Fransche provisien in blik, Porceleine Tafelserviezen voor 12, 24, en 36 personen, 6 balen Fijn Laken, eene kist Moire Antique, Noire en Blanche, Flanel, Moltendekens, Robes bayadere, Cravatten, Glacé Handschoenen, enz. Borduurwol en Patronen, Porceleinen, Metalen en andere Knoopen, Eau de Cologne, Snuif, Violen, Potlooden, Speelgoed, Lampglazen, Appareils gazogene, 40 vaatjes Zinkwit en andere goederen meer te omslagtig om te vermelden.

(635)

VENAUTIE

Op Dingsdag, den 1 Maart 1859,

Wegens vertrek ten huize van den WelEd. Gestr. heer

E. H. BOOM, op Goenong-Saharle

(het 2. Huis van de School van den Heer Verhulp, door

GEBR. ROSELJE & Co.

Van een pas uit Holland aangebragten, nieuwen inboedel bestaande uit:

Een Meubelstuk bekleed met velours d'Utrecht, Twee Hinnen-kasten, 1 Spiegelkast, 2 Bonheur du Jour, 1 Etager, 1 Ledikant met Springveeren matrassen, Speel tafels, etc.

Een en ander van Massief Mahonijhout en keurig bewerkt.

voorts:

Een Tafel, Bureau, Buffet, Dispenskast en Stoelen, alles van oud Eikenhout vervaardigd.

Fraaije Spiegels en Gravures in rijk vergulde Lijsten, Vergulde Hang- en Tafellampen, Een Etui bevattende, Een Stel Hollandsch Tafelzilver, etc. etc.

een nog nieuwen

MILORD, GOEDLOOPENDE PAARDEN, TUIGEN, etc.

Een nog nieuwen Milord, Goede Paardentuigen, Een restant delieieuse Wijnen, etc. Wijders zal ook worden opgeveild de ondervolgende Preciosa's.

22 Gouden Knoopjes met Diamanten.

Armbanden, ieder omzet met circa 50 Diamanten.

1 paar Haarpennen met Diamanten.

1 Haarpen met Diamanten.

4 paren Oorknoppen met Diamanten en Brillanten.

2 Ringen met Diamanten.

2 paren Gouden kinder Armbanden.

Een en ander op Zondag te voren te bezigtigen.

(610)

OP DE VENAUTIE

Van 1 Maart aanstaande

ten huize van den Heer Boom, zal mede worden verkocht:

Een zeer groot CARROUSEL, bedekt met eene Tent van Driehonderd ellen Katoen.

(614)

GEBR. ROSELJE EN Co.

HOUT-VENAUTIE.
 Op Dingsdag den 1sten Maart 1859, op het Heemradenplein,
 door
JOHN PRYCE & CO.,
 a 2 pct. Vendsalaris,
 van
Groote Jattiehouten Balken
 en
CHINESCHE DOODKISTPLANKEN.

VENAUTIE

Donderdag den 3den Maart,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

voor Rekening van w en zulks zoude mogen aangaan, zonder Reserve,

van eene aanzienlijke partij door zeewater beschadigd

HOEPEL-, BAND- EN RONDIJZER,

alhier aangebragt met het schip Ferdinand en Louis, Kapt. DE WEERD.

VOORTS:

zeer fraaije en compleete Engelsche Plecte WAGENTUIGEN, van Milroy, met fraaije rood gewerkte Onderkussens, fraai GORDIJNENGOED groote Bloemen, aan stukken van 52 El, zeer fraaije Fransche CHITZEN en JACONETS uit de fabriek van DOLPHUS MIEG & Co. te Mulhausen, aan stukken van 75 Ellen, damaste TAFELAKENS en SERVETTEN, kistjes KAARSEN van 4 en van 6 in het Pond en LANTAARNKAARSEN.

Fijne LONGCLOTH SO en MH aan Stukken van 85 El.

TAPIJTEN, ALKATIEVEN, Cabretten en Zijden HANDSCHOENEN van JOUVIN, fijn ORLEANS, Chinesche roode Zijden ZAKDOEKEN.

ALSMEDE

3000 Singapore PLANKEN,

EEN PARTIJ SOERABAJSCH E AARDAPPELEN

en 50 vaatjes GROENE ZEEP.

(638)

VENAUTIE

op Woensdag, den 2 Maart 1859,

voor het woonhuis van den WelEd. Gestr.

A. A. M. N. Keuchenius, op Tana-Abang,

door ABELEN, DENNISON & Co., van divers Meubilair, als:

Spiegels, Schilderijen, IJzer- en andere Ledikanten, Canapés, Toilet-Spiegels, Lampen, Kasten, Tffels, Stoelen, Rattan Matten, een weinig gebruikte Piano,

voorts:

een span Paarden, twee Rijtuigen, waaronder eene Palinquin, Engelsch Wagentuig, een Kinder Wagentje en Dames-zadel.

Bloemen in Potten, etc. etc.

(631)

VENAUTIE

Op Donderdag den 3den Maart 1859,

wegens vertrek

voor het woonhuis van den WelEdG. Heer

J. Schäfer

op Goenong Saharie,

door

GEBR. VEIT.

Van Stoelen, Banken, Tafels, Kasten, Spiegels, Hang- en Tafellampen, Glaswerk,

voorts:

van eene Bendij en eene hardlopend Bendie-paard.

(665)

VENAUTIE

op Vrijdag 4 Maart 1859,

voor het Commissiehuis van

GEBR. ROSELJE & Co.

van Kramerijten, Boter, fijne Heeren-Memden, Gordijngoed, Kousen, Hang- en Tafellampen, Linnen Zakdoeken, gebleekt Linnen in stukken van 54 El, Haardoek, Handschoenen, Spreijen, Plecten Olie & Asijnstellen, dito Likeurstellen, Vingerglazen, Klokjes, IJzeren Kinder-Ledikantjes, losse en gezette Brillanten, etc., etc.

(674)

VENAUTIE

op VRIJDAG, den 4 Maart 1859,

Wegens vertrek, voor het woonhuis van den WelEdG. Heer

HARTWIG, in het Kampement No. 83,

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

Van eenen netten inboedel bestaande uit Spiegels, Schilderijen, Hang-, en Tafellampen, Canapés, Kasten, Ledikanten, Tafels, Stoelen, Matten, voorts nog Bendies, Bendiepaarden, Tuigen, etc.

(661)

Executoriale Verkoop.

Op Zaterdag den 5den Maart e. k.

DES VOORMIDDAGS TEN 10 URE,

zal door tusschenkomst van het Venu-Departement te TANGERANG, op het Residentiekantoor aldaar, worden verkocht:

EEN TUIN ZAAL EN WEILAND,

genaamd PASSIEN ANJOL, gelegen aan de Rivier Menterie, in het Westerkwartier der Residentie Batavia perceel nummer 7, bij de Verponding geregistreerd onder No. 6009; getaxeerd op f 15,000,— en word ingezet voor eene som van f 30,000,—

(615)

F. VAN HEMERT,

Op Maandag, den 28 en Dingsdag den 29 Maart aanstaande,

zullen de Ondergeteekenden, voor een HUIS op het Koningsplein, publiek verkoopen:

eenenprachtigenINBOEDEL

waarvan de voornaamste artikelen, op eene bij deze Courant gevoegde lijst zijn omschreven.

(609)

GEBR. ROSELJE EN Co.

Recu chez A. PONS.

Sluisbrug

Un assortiment de Vrais dentelles et blanches, Col et dentelles, guipure noire et blanches, gants Safiné blanc avec garnitures, Ruban tafetat noir pour deuil.

(628)

BATAVIA, 22 Fevrier 1859.

THÉÂTRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Résident.

LUNDI 28 Janvier.

RELACHE

à l'étude pour le mois de Mars.

MARCO-SPADA

Opéra comique en 3 actes, musique d'Auber.

Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises

Le Directeur-Gérant,
VAN KINSBERGEN.

(637)

MAATSCHAPPIJ

VAN

TOONKUNST.

Vocaal- en Instrumentaal Concert,

op Maandag den 28 Februarij 1859, des avonds ten 8 ure, in het Lokaal van de **Societeit de Harmonie.**

Namens de Directie,

C. VRIESENDORP.

Secretaris.

(669)

LOGE DE STER IN HET OOSTEN.

Receptie in den 3den graad

Donderdag den 3 Maart 1859,

des avonds ten 8 ure.

De Secretaris der Loge

G. P. J. OCKERSE.

(653)

Hôtel d'Europe à Singapore,

Situé sur le bord de la mer.

Cet établissement tenu par Mr. et Madame Casteleyns, se recommande spécialement à la faveur du public, par une vue magnifique sur la rade, par la propreté; par les petits soins et surtout par une excellente Cuisine française, unique dans ce genre à Singapore, surveillée par Madame Casteleyns, elle-même. Mr. et Madame Casteleyns, parlent eux mêmes le français et le hollandais.

Prix par jour f 2,50
do. par mois f 45,00

(642)

HOTEL D'EUROPE TE SINGAPORE.

Aan den zeeoever gelegen.

Dit hôtel, door den Heer en Mevrouw CASTEIJNS, gehouden, beveelt zich bijzonder in de gunst van het publiek door een trotsch uitzigt op de reede, door zijne zindelijkheid en goede bediening, en vooral door een uitmuntende fransche tafel, eenig in hare soort te Singapore en welke door Mevrouw CASTEIJNS, zelve bezorgd wordt.

De Heer en Mevrouw CASTEIJNS, spreken beiden de Fransche en Nederlandsche talen.

Prijs per dag f 2,50
per maand f 45,—

(643)

Fraai verlakt leder voor schoenen

Effen wit " " "

Maroquin " in diverse kleuren

per dozijn en ook per vel

verkrijgbaar bij Gebrs. ROSELJE EN Co.

(616)

Verkrijgbaar:

bij den Ondergeteekende

VERSCHE BOMBAY UNEN & DUCKS.

(659) J. BROWN.

WOODBURY & PAGE

wachten slechts op de ontvangst hunner KASSEN, LIJSTEN, etc., om hun Atelier op Rijswijk naast LEROUX op nieuw te openen.

In het begin van Maart zal alles aangekomen zijn.

Immiddels hebben zij gelegenheid onderwijs te geven

in de **Photographie,**

aan een ieder, die deze kunst verlangt te leeren.

TE KOOP:

CAMERA'S, CHEMICALIEN, ETC. (647)

Vergulde en Palissanderhouten

LIJSTEN,

tegen billijke prijzen.

Te bekomen bij H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1859. (677)

Versche Samarangsche Ronde en langwerpige

BESCHUIT,

in 1/1 en 1/2 trommels,

zoomede mooiye

ROTTING STOELN,

(652) bij J. SPEET.

N. PASCAL,

Fabricant de chaussures de Paris,

à Noordwijk, près le Bazaar Baroe.

A l'honneur de prevenir le public, qu'il vient de recevoir par la malle, un assortiment complet de

Chaussures pour hommes et pour dames.

Souliers découverts à boucle, Brodequins chevreau doré, Satin laine claqués vernis avec elastique, Satin blanc et noir.

Plus cuir's vernis et Etoffes variées, pour la confection de chaussures sur mesure. (673)

In Commissie ontvangen.

100 Stukjes Japansche Zijde, elegante Dessins.

(672) Gebrs. ROSELJE EN Co.

MAGAZIJN VAN PIANO'S,

Gang Patjenongang.

DUBRAY & Co.,

ontvingen pr. Johanna, eenige PIANO'S van hunne fabriek te Parijs, vervaardigd ten behoeve van het klimaat van Nederl. Indië. Voor derzelve soliditeit staan zij onvoorwaardelijk borg.

Zij verbinden zich hunne Piano's, tegen andere te verwisselen, indien een dez-er door gebrek aan soliditeit onbruikbaar werd.

Ruil en verhuur van Piano's. — Reparatie en Stemmen. — Muzijk, Muzijkpapier, Instrumenten, Snaren, etc. (534)

Uit de vermaarde fabriek van Nicole

frères te Genève,

heeft de Ondergeteekende ontvangen,

EEN FACTUUR

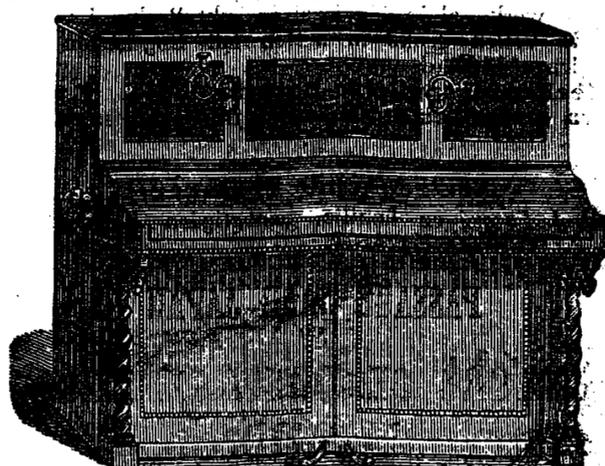
MUZIKDOOZEN,

van Palsanderhout,

spelende 12 aria's uit de meest gezochte Opera's of 6 ouvertures.

Deze doozen worden niet op de oude moeilijke wijze met een sleutel, maar volgens een zeer eenvoudige en gemakkelijke methode opgewonden.

(660) J. SPEET.

F. BERDEN & Co

FAB' DE PIANOS

A BRUXELLES

Depôt pour tout Java.

CASSALETTE & Co.

BATAVIA. (649)

Ontvangen met de schepen:

Nassau en Benjamin.

20 ckhooften Roodewijk St. Eustache

12 " " " St. Emilion

Beide partijen van uitmuntende kwaliteit.

(674) CASSALETTE EN Co.

WITTE BARCELONA BRANDEWIJN

en

ECHTE VELVET COGNAC,

a f 40,— pr. douzijn.

(630) bij J. SPEET.

Daar wij bij ons vertrek uit Batavia, buiten de mogelijkheid waren van alle vrienden en bekende persoonlijk afscheid te nemen, roepen wij hen hier ons vaarwel toe, met den wensch voor een gelukkig wederzien

J. R. KLEIJN,

C. KLEIJN, le Conge.

SINGAPORE, 16 Februarij 1859. (629)

Tot het leveren van alle

SCHEEPSBEHOEFTE

PROVISIEN

bevelen zich aan

NOOTBAAR EN JOOSTEN.

SAMARANG, den 18 Februarij 1859. (625)

De ondergeteekende verzoekt een ieder, welke in het bezit mogt zijn van een **GOUD HORELOGE**, waarvan het nummer is 788 merk en 18 K. vroeger ter reparatie bij den gewezen Horologie-maker gegeven zijnde en door dien persoon zoek gemaakt, hem ondergeteekende daarvan kennis te willen geven. (675) T. B. IHENEN.

NIEMAND, over eenig kapitaal kunnende beschikken, wenscht zich te associëren in een zaak te Batavia of elders. Hierop reflecterende adresseren zich franco la. O bij de Boekhandelaren Lange & Co. (658)

EENE JUFVROUW van de Prot. Godsd. onderricht gevende in de Fransche en Hollandsche Taal.

Rekenen, Aardrijkskunde, en alle Vrouwelijke handwerken, kunnende goede getuigen produceren zag zich gaarne, doch liefst in de binnenlanden geplaatst.

Adres franco Letter H. bij

(632) G. KOLFF & Co. — te Batavia.

De ondergeteekende nog tot nadere inlichting en opheldering der advertentie door hem geplaatst in den Java-Bode dd. 12 Februarij jl. No. 13) wittende overgaan, laat hieronder den navolgenden brief in den Java-Bode d'n 15e Januarij door de drie Zusters van wijlen den Heer Elzo Sterrenberg ontvangen, volgen:

T. B. IHENEN.

AAN DEN HEER BORCHERTS te Stapelmohr.

Alzoo het den Almagige bevaagd heeft den Heer Elzo Sterrenberg, UEd. broeder op den 12 Augustus 1756 uit dit traafedial weg te rukken, en zoo wij hoopen in zijne eeuwig herlijke d'over te nemen, hebben wij het ons als pligt g'oordeeld UEd. hiervan kennis te geven.

Onder anderen hebben wij de e r UEd. mede te deelen, als dat wij tot Executeurs in den boedel van genoemden heer benoemd en aangesteld zijn, in welke qualiteit ons op zijn tijd is toegebracht UEd. missive aan ZEd. geschreven dd. 4 November 1754, waarin UEd. ZEd. komt te vragen hoe het in 't vervolg met de bepaalde penningen zal wezen, onder verzoek van dezelve te melden, waarop wij dan tot UEd. narigt communiceren, dat bovengemelde penningen zo lang moeten blijven beruften en met de eerste gelegenheid aan onze gemagtigde over te remissieeren, zijnde de Heeren Hendrik van HONNET, Frans Adriaan CARELSON en Ambroise TEISSEIRE, zamen woonachtig te Amsterdam.

Voor het overige niets meer te melden hebbende wenschen wij UEd. Godes dierbaren zegen en gezondheid, en blijven met respect die zich noemen,

MIJNHEER!

UEd. Du. Dienaren,

(w. g.) J. H. COONTSEN.

GME TEISSEIRE.

(663)

TABAK.

Een jongmensch, grondig bekend met het vak van Tabak en het sorteren daarvan voor de Europese markt, zag zich gaarne ten spoedigste in eenen onderzending van dien aard geplaatst. Adres onder Letter

Bij de Boekhandelaren,

G. KOLFF EN Co.

(666)

Een fatsoenlijk jong mensch, sedes eenige jaren uit Europa aangekomen, bekend met de Engelsche en Fransche talen, administratie, enz. wenscht geplaatst te worden in den handel.

Adres

G. KOLFF & CO., letter O.

(667)

Het Overlijden van den Heer G. F. A. Fossile, geeft hoegenaamd geene verandering in onze zaken.

(656)

VAN DER MEULEN EN Co.

De Heer C. S. VAN HEEKEREN is van af primo Januarij jl. als deelgenoot in onze firma opgetreden.

VAN MAANEN EN Co.

SAMARANG, 18 Februarij 1859. (6)

TE HUUR

Een ruim en aangenaam gelegen woonhuis, (met 1 Maart te aanvaarden)

Adres:

LANGE

(618)

EERSTE BIJVOEGSEL behoorende bij den JAVA-BODE,

van Zaterdag, 26 Februarij 1859, No. 17.

BATAVIA.

Onrust, 20 febr. Alhier is de geboortedag van Zijn Majesteit, koning Willem III, door de Equipage van Z. M. Korvet *Prins Maurits der Nederlanden*, op een luisterrijke wijze, herdacht geworden. Reeds des morgens vroeg was de groote laan van dit eiland met vlaggen en groen versierd. In het midden dier laan bevond zich een fraaije, smaakvol versierde eerepoort, met de kroon en het naamcijfer van Zijn Majesteit voorzien. Des namiddags te vijf uren, had er een plegtige gecostumeerde optocht plaats, die de hulde van het feest des dags aan de Heeren Officieren van bovenvermelde Korvet bragt; daarna werd door een uitgezocht corps zangers het volkslied gezongen, waarna door den waarnemenden commandant een gepast woord tot de equipage werd gesproken, waarop driewerf, leve de Koning! werd geroepen. De avond werd verder besloten met een luisterrijke illuminatie van de groote laan, de eerepoort en het volksverblijf. Niettegenstaande r zich hier schepelingen van verschillende natien bevonden, is het feest, te twaalf uren des nachts, in de ebeste harmonie en orde afgelopen.

Het bovenstaande levert op nieuw een bewijs van de groote g-hechtheid der Nederlandsche schepelingen aan hun Vorst.

— Men schrijft ons uit Buitenzorg:

In den avond van den 23 dezer, werd door de gezamenlijke leden der Societeit te Buitenzorg, aan den aftriedenden, sedert tot Inspecteur van Financien benoemden, Assistent-Resident, tevens President dier vereeniging, den heer *S. van Deventer Jsz.* een luisterrijk Bal en Souper aangeboden, als een blijk van de bijzondere hoogachting, die men algemeen voor ZEd. G. koestert, sedert zijn driejarig verblijf alhier als hoofd van het gewestelijk bestuur dezer afdeeling.

Eene talrijke opkomst van Heeren en Dames, zoo wel van de hoofdplaats-zelve als van elders, droeg veel bij tot de veraangenaming van den avond.

Die avond mogt dan ook regt feestelijk genoemd worden en overtrof aller verwachting.

Terwijl het bal zich kenmerkte door algemeene deelname en gepaste vrolijkheid, deed het corps hoornmuziek van het 13 bataillon infanterie zich bij afwisseling hooren en maakte een aangenamen indruk op de Buitenzorgsche ingezetenen, zoo weinig gewoon aan de toonen van een weluitgevoerd muziekstuk.

Het souper was smaakvol, zelfs weelderig te noemen; daaraan waren alle zorgen besteed en namen omstreeks tachtig personen deel.

Nadat een der aanwezige commissarissen den heer *van Deventer* en echtgenoot door een hartelijken toast met aller naam een heilzoon hadden toegebracht, voor hun bestendig welzijn in de toekomst, en die wederkeerig door den heer *van Deventer* op eene gevoelvulke wijze was beantwoord, werd er tot aller verrukking een vuurwerk ontstoken, waarin de naam van den gevierden gast prijkte, met de dagteekening van 24 Februarij 1859. Aan dezen datum was toevallig gerwijze ook tevens eene andere aangename herinnering verbonden.

Het feest duurde voort tot vroeg in den morgen, als wanneer ieder ten hoogste voldaan huiswaarts keerde.

Die avond zal gewis bij Buitenzorgs ingezetenen nog lang in eene aangename herinnering blijven, hoezeer het vertrek van den zoo algemeen beminden en hooggeachten heer *van Deventer* ten hoogste wordt betreurd.

— Men schrijft ons van Samarang, dd., 19 Februarij:

Ter gelegenheid van een inlandsch feest, door den heer *P. Andreas*, op zijn in den omtrek dezer stad gelegen land, gegeven, zijn door ZEd. dertien nog bij hem in dienst zijnde slaven en slavinnen vrij gegeven.

Banka. — Gedurende het jaar 1858 zijn verkregen en bij 's lands pakhuizen afgeleverd de navolgende hoeveelheden tin, als:

Muntok	551:80 picols.
Jeboes	9421:54 "
Blinjoe	25066:88 "
Soengjleat	10350:42 "
Marawang.	1684:— "
Pangkalpinang.	15605:60 "
Soengjlsan	11569:62 "
Koba	2015:19 "
Toboalij	7055:59 "

Tenzamen 96475:92 picols.

Bovendien zijn nog 48 nachten erts of ongeveer 1200 picols tin ongesmolten gebleven.

Palembang. Ter hoofdplaats is gedurende Januarij niets bijzonders voorgevallen.

De handel was niet bijzonder levendig. De hier te huis behorende schepen werden langzamerhand in gereedheid gebracht, om de vrachtaart op Java te ondernemen.

Uit de binnenlanden werden aangebragt:

6102 picols rijst, 4087 picols padi, 1359 picols kapas, 26 picols getah karet, 18 picols getah perdja en 54 thails stofgoud.

De witte rijst was te verkrijgen tegen $f\frac{5}{4}$, den picol; terwijl voor de zwarte rijst $f\frac{4}{4}$, per picol werd betaald. Het debiet aan zout bedroeg eene hoeveelheid van 71 koijangs en 50 katties.

Aan tolregten werd eene som van $f6207:66$ geheven.

De te velde staande padi beloofde een goeden oogst.

Riouw. In den nacht van den 11den op den 12den Januarij is nabij het eiland *Seboong (Bintang)* gestrand het te *Rembang* te huis behorende Nederlandsch-Indische barkschip *Oen Goan*.

De kruisboot No. 51 stekende oogenblikkelijk met een sampan-pandjang naar de plaats des ongevalls, ten einde met nog eene door den gezagvoerder van die brik gehuurde wankang de noodige hulp te verleen.

Den 14den daaraanvolgende kwam de bark, hoewel met schade aan het roer, beponden ter reede aan.

Volgens berigt van den te *Riouw* aangekomen Chinees *A-oeij*, zoude zijn praauw-pinis, *Penelope*, van *Singapore* en bestemd voor *Pontianak*, ter Oostkust van *Bintang* gestrand en totaal verbrijzeld zijn.

Ook zou aldaar eene van *Sambas* komende en naar *Singapore* bestemde praauw-toop schipbreuk hebben geleden. — De noodige hulp is verleend, om de geredde goederen van deze vaartuigen in zekerheid te brengen.

Met de uit de wateren van *Siak* teruggekeerde kruisboot No. 58 is het berigt ontvangen, dat de rust in dat rijk ongestoord voortduurt.

Te *Moeka Koening* (eiland *Battam*) waren standroovers verschenen, die aldaar eenige personen hadden verword.

Onmiddelijk zijn twee gewapende sampans-pandjang derwaarts afgezonden.

Eenige booswichten hebben getracht in het chinese kamp en in eenige huizen nabij de militaire cantine brand te stichten. Deze pogingen zijn evenwel voorkomen.

De marktprijzen, waren gedurende Januarij als volgt:

Gambier 1ste soort per picol	f 8.08
" 2de " " "	7.45 1/4
Witte peper " " "	34.00
Zwarte " " "	17.75
Rijst " " "	5.50
Varkensvleesch " " "	55.00

De gemiddelde stand der agio is 100 sp. m = f 265.—

(Jan. Cour.)

NEDERLAND.

Van den Specialen Correspondent van den Java-Bode.

(Vervolg en Slot.)

Een ander punt, bij dezelfde gelegenheid ter sprake gebracht, betrof het gebruik maken door dagbladen van de wetenschap, die slechts bij het departement van koloniën, omtrent koloniale aangelegenheden, aanwezig kan zijn. Zoo straks schreef ik reeds, dat het bezitten van of het geven van inlichtingen aan dagbladen den betrokken minister in moeilijkheden kon brengen, en nu heeft men en in de Tweede en in de Eerste Kamer den Minister verweten, dat een buitenlandsch dagblad (*l'Indépendance Belge*) melding had gemaakt van den inhoud van het wetsontwerp tot regeling van het tarief van in- en uitgaande regten in Nederlandsch Oost-Indië. Die misdaad — want er werd over gesproken, of er politiek verraad was gepleegd — bestond daarin, dat een correspondent van dat blad zes regels, omtrent de strekking van de, voor lang ontworpen en reeds ter raadpleging naar Indië en naar andere koloniale autoriteiten verzonden, wetsvoordragt, gezegd had! Misschien evenwel lag de feil daarin, dat de mededeeling niet was geschied aan een *Hollandsch* dagblad, en was er eenige *jalousie de métier* in het spel. Ik voeg hier het wetsontwerp bij, zoo als het naar Indië, ter verneming van het gevoelen van het Indisch bestuur, gezonden is.

Art. 1. Van alle goederen, welke in het Nederlandsch Oost-Indisch tolgebied worden ingevoerd, en niet uitdrukkelijk zijn vrijgesteld, zijn inkomende regten verschuldigd, volgens het bij deze wet gevoegd tarief.

Art. 2. Van voortbrengselen van Aziatische landen, niet behorende tot de Nederlandsche Oost-Indische bezittingen, noch tot de daarmede gelijkgestelde inlandsche staten van den Oosterschen Archipel, worden gedurende de jaren 1861, 1862 en 1863 slechts geheven de inkomende regten, die, volgens de tot dusver geldende tarieven, bij den meest begunstigden invoer, van die voortbrengselen verschuldigd zijn.

Geeft echter het bij art. 1 vastgestelde tarief een lager cijfer van regten aan, dan wordt dit laatste toegepast.

Art. 3. Behalve de goederen, welke bij het tarief zelf van inkomende regten zijn vrijgesteld, zijn daarvan nog ontheven: 1°. alle voortbrengselen van de

Nederlandsche Oost-Indische bezittingen en van de daarmede gelijkgestelde inlandsche staten in den Oosterschen Archipel, met uitzondering van gambier, gewonen kaloeen goederen, tabak en sigaren en zout.

De verbodsbepalingen tegen den invoer van sommige artikelen zijn niettemin ook op die voortbrengselen toepasselijk.

2°. Alle goederen, waarvan reeds bij een Nederlandsch Oost-Indisch tol-kantoor de volle inkomende regten geheven zijn.

3°. Lijfsbenoodigheden van reizigers en kleine geschenk-goederen (regalen) door hen aangebragt.

Art. 4. Te Moeara Kompeh, in het rijk van Djambi, wordt het bij art. 1 vastgesteld tarief, voor zooveel de ruwe, witte of gebleekte katoenen manufacturen betreft, eerst met 1°. Januarij 1870 en, voor zooveel de overige goederen betreft, met 1. Januarij 1864 in werking gebracht.

Inmiddels blijft aldaar ten aanzien der inkomende regten gelden het reglement, vastgesteld bij besluit van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, van 23 April 1847, No. 4 (*Indisch Staatsblad* No. 19.)

Art. 5. Bij den uitvoer uit het Nederlandsch Oost-Indisch tolgebied, zijn alleen van de hieronder vermelde goederen de daarnevens vermeldé uitgaande regten verschuldigd:

Van Cochenille	2 ten hond. v. d. waarde
" Foelie	6 " " " "
" Indigo, niet bereid voor de inlandsche markt	3 " " " "
" Koffij	6 " " " "
" Notenmuskat	6 " " " "
" Peper	6 " " " "
" Suiker	4 " " " "
" Tabak, niet begrepen voor inlandsche markt	5 " " " "
" Tin	3 " " " "
" Vogelmestjes	6 " " " "

Art. 6. Van uitgaande regten zijn vrijgesteld alle goederen, waarvan reeds bij een Nederlandsch Oost-Indisch tolkantoor de volle uitgaande regten geheven zijn.

Art. 7. Door of van wege den gouverneur-generaal worden, op bepaalden tijden en minstens eenmaal 's jaars, een of meer prijs-couranten vastgesteld van alle naar de waarde belaste goederen, hetzij in deze wet al of niet met name genoemd, die voor zoodanige schatting vatbaar zijn.

Die prijs-couranten worden zooveel mogelijk gegrond op den laatstbekenden gemiddelden marktprijs der goederen, ongerkend de renten. Zij strekken, gedurende het bepaalde tijdvak, tot éénigen grondslag voor de berekening der regten op de daarin vermelde goederen, ook dan wanneer de prijzen inmiddels dalen of rijzen.

Des noodig worden voor de onderscheidene gedeelten van Nederlandsch-Indië onderscheidene prijs-courant vastgesteld.

Art. 8. Op de in- en uitgaande regten worden geene opcenten geheven.

Art. 9. De entrepôt- en overscheepsregten en de waaggelden zijn afgeschaft.

De gouverneur-generaal regelt de tarieven van betaling wegens pakhuishuur en wegens kosten van toezigt en van andere werkelijk bewezen diensten.

Art. 10. In de residentie *Riouw*, het *Gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden*, het *Gouvernement der Molukken* en de residentie *Timor* worden van wege het Nederlandsch Indisch bestuur geene inkomende-noch uitgaande regten geheven.

De bevoegdheid des bestuurs tot heffing van verbruiksbelastingen en tot handhaving of invoering van den alleenhandel in opium of zout blijft onverminderd.

Art. 11. De gouverneur-generaal regelt verder, wat tot uitvoering dezer wet en tot waarborg tegen ontduiking der verschuldigde regten vereischt wordt.

Art. 12. Deze wet treedt in werking op 1 Januarij 1861.

Dat is weder eene koloniale-wet, die de Tweede Kamer ter behandeling wacht. De heer *Rochussen* geeft der vertegenwoordiging druk werk; trouwens zijne ambtgenooten niet minder. Wij beleven een tijd van legomanie, zoo als men het vroeger noemde, die aan de eerste jaren na de grondwetsherziening herinnert. De voornaamste wetten evenwel moeten nog worden ingediend: die op de regterlijke organisatie, de militie en de schutterijen; de organisatie van het leger, tot uitoefening der geneeskunst, het hooger- en middelbaar onderwijs enz. enz.; terwijl de belastingwetten nog altijd bij de Tweede Kamer aanhangig zijn. Over die tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen en tot wijziging van den accijns op het gezegt is het oordeel der Kamer, wat het laatste betreft, zeer gunstig, maar van den eersten maatregel wil men in verband met de equivalenten, namelijk de verhooging der grondbelasting en van het successieregt, niet weten. Ook ten aanzien der wijziging van de gemeentewet, waarbij aan de gemeenten, ter voorziening in haar finantielen nood, het regt zou worden verleend, om het bedrag der accijnsen tot een hooger getal procenten te heffen, dan de gemeentewet veroorlooft, vindt weinig bijval. Die voorstellen zullen dus of gewijzigd of verworpen worden, en, in het laatste geval, blijven wij in Nederland op dezelfde hoogte, als sinds jaren, en Amsterdam blijft kampende met zijne finantien en equivalenten.

Hoe weinig die laatsten naar den smaak zijn van velen, moge u blijken uit de gift van een onbekende, die $f 2000$ aan de Nederduitse hervormde Diakonie der hoofdstad zond, met de bijvoeging, dat deze gelden afkomstig zijn van een geveer, die zich zelven niet wil verrijken, door minder te betalen in de directe stedelijke belastingen, maar zich ook niet wil onderwerpen aan eene onbillijke uitlegging der gemeentewet (art. 245 en daarom zijn domicilie heeft verplaatst. Met aangehaald artikel spreekt over de verpligting van den, die in hoofdlijke omslagen deelen en niet voortdurend in eene gemeene woonachtig zijn.

De verplaatsing van domicilie herinnert mij aan een geschil tusschen de ambtenaren der successie in de groote steden des rijks. Voor eenige maanden geleden buiten 's lands een aanzienlijk man, van naam *Naliet*. Hij stierf ongetrouwd en kinderloos.

JONGENS WEEZEN-INGRICHTING TE SOBABAJA.

Bedrag der inschrijvingen tot en met den 15den Februarij 1859.

Gullens en Cenhens.

WAAR	IN REKENS.					Totaal.	3 JAARS.		Totaal.	
	Ingeschreven.	Van 2000	Van 1000	Van 500	Van 100 tot 500		Voor A.	Voor B.		
Transport...	4000	4000	12500	16475	8489 57	45464	57	39384 74	21382 60	25817
Ratoria	"	"	"	100	"	100	"	"	150	150
Cherbon	"	"	"	350	"	420	"	60	60	120
Samarang	"	"	"	200	"	539	"	60	120	180
Kediri	"	"	"	"	"	837	"	110	40	150
Lel Lejer	"	"	"	"	"	387	"	110	40	150
Totaal	4000	4000	12500	11125	9235 57	46860	57	574165 14	22066 80	28231 74

J. C. REIJNST.

(*) Hieronder is de opbrengst van een extra voorstelling, door de heeren officieren te Singkawang gegeven op het liefhebberijbouwel aldaar.

nalatenschap moesten derhalve hooge regten betaald worden. Maar zie, weinig tijds vóór, zijn dood heeft hij verklaard zijn domicilie van de gemeente, waartoe hij behoorde, te verplaatsen naar eene andere, en niet zonder reden komen nu de ambtenaren der successie in eerstgemelde gemeente in verzet, tegen de gevolgen van zoodanige verklaring, die nooit tot uitvoering is gebracht, maar waardoor hun eene aanzienlijke inkomst plotseling ontbreekt. Het geldt hier de vraag of het genoeg is te verklaren, dat men zijn domicilie verplaatst, dan wel of men werkelijk zich verplaatst moet. Ambtesturen zouden niet meer argumenten kunnen aanvoeren, om het domicilie van een armlastige af te wijzen, dan hier in het leven worden geroepen, om het domicilie van een rijken erflater aan te toonen. Men schat dan ook het bedrag der percentloonen op duizenden.

Wederom eene waarmaking van het oude spreekwoord, dat des eenen dood des anderen brood is. Een bijzonder voorbeeld vonden wij dezer dagen daarvan in de testamentaire beschikking van eene friesche dame, die eene som van f 128,000 bestemd heeft tot oprigting van een gesticht, waarin aan acht ongehuwde en onvermogende dochters van Oost-Friesche gestudeerd hebbende personen vrije woning zal worden verleend en bovendien eene som van f 540 's jaars aan elk verstrekt zal worden. De oude-vrijsters in Nederland worden dus niet door iedereen zoo vergeten, althans de erfstaatster, mevrouw de weduwe Sethe te Aurich, heeft getoond, dat zij medelijden had met hare zusters, die minder gelukkig waren dan zij; of haar voorbeeld evenwel groote navolging zal vinden, betwijfelen wij. Hier zegt men schertsend wel eens, dat geene vrouw ongehuwd behoef te blijven, zoo zij slechts den moed heeft de zee over te steken. Of dit betrekking heeft op eene reis naar Java, of wel naar Nieuw-Holland of Algiers, wil ik niet beslissen.

Nu, weldra zal men elkander in die verschillende wereldstreken, ook in dit op de hoogte kunnen houden, indien althans bewaardheid wordt, wat wij dezer dagen vernamen, dat het leggen van de telegraphische lijn van Ned. Oost-Indië naar Singapore zijn beslag heeft verkregen. De verwezentlijking van het plan zal echter afhangen van het besluit der Engelsche regering, op de dezerzijds aangevraagde concessie, tot den aanleg van een zelfstandig Nederlandsch station te Singapore, daar onze Regering zich, met betrekking tot de telegraphische gemeenschap met onze Oost-Indische Bezittingen, van Engeland onafhankelijk wenschte te maken. Wordt deze concessie verleend, dan zal met den aanleg dadelijk een begin worden gemaakt. De kosten daarvan moeten ongeveer op f 2,600,000 geraamd zijn, en de vervaardiger van den kabel moet hebben aangenomen een draad te leveren, die tien woorden in de minuut overseint. Aan de Engelsche regering zou de bevoegdheid tevens verleend zijn, om den kabel te verlengen tot Australië, in welk geval het Nederlandsche Oost-indische station tot tussenstation zou dienen: uit het staatkundig oogpunt even belangrijk als uit dat der geldelijke voordeelen, die daaruit zullen voortvloeijen.

Wanneer dan de uitvoering zal volgen van het plan des Ministers van Koloniën, om de telegraphische verbinding met het moederland tot stand te brengen, waarvan ik u in mijn vorigen schreef, is intusschen nog moeilijk te zeggen.

Als die gemeenschap bestond, ik zou thans voorzeker weten, of de brieven, die ik u geregeld met het vertrek der mail zond, ooit hunne bestemming bereikt hebben. Tot dus verre toch leef ik nog altijd in het geloof, dat zij aankwamen. Maar 't is de eenige zaak niet, waarop vraag en antwoord door eene lange tijdsruimte zijn gescheiden.

Zoo hebben wij hier — vergun mij de vergelijking — op den tweeden Kersdag de inwijding bijgewoond van eene nieuwe stichting, waarvan veel wordt verwacht, maar ook daarop ligt het antwoord nog in de verre toekomst. Wij bedoelen de Armen-Kerk, die, om elke grief weg te nemen, den naam heeft ontvangen *Behlehem's kerk*. Ongelukkiger wijze men er bijgevoegd »voor min vermogenden en behoeftigen,» waardoor de grief eer verergerd dan verzoend is. De beide zondagen, waarop in die kerk werd dienst gedaan, was de toevloed intusschen zóó groot, dat velen te vergeefs trachten binnen te dringen, en een aantal oude vrouwen onder de voet geraakten. Getuigt het voor de juistheid der opvatting, dat aan zoodanige kerk behoefte was, of zou de nieuwigheid der zaak er oorzaak van zijn? Of wel, zou er, wat sommigen beweren, eene zekere soort van zedelijke dwang door de diaconie der hervormde gemeente worden uitgeoefend, om hare bedeeften tot kerkgaan te doen besluiten? Zeker is het, dat er van dier zijde contróle wordt gehouden op het kerkgaan van hen, die worden bedeed. Waarlijk, een maatregel, die in onze eeuw niet te verwachten was, en ook zeker niet genomen is in die groote engelsche fabrieksteden, waaraan men het denkbeeld eener armen-kerk heeft ontleend. U behoef ik het toch niet te zeggen, hoe daar in bijna heidensche wijken een kerkgebouw wordt gesticht en op die wijze het evangelie wordt verkondigd, dat er anders niet gekend zou worden, en dat ook aanvankelijk slechts zeer weinigen trekt, ja door de meesten tegengewerkt wordt, tot dat de geest der liefde over de vooroordeelen zegepraalt en de heidensche wijk in eene christengemeente wordt herschapen. Maar hier, hier waar men vier protestantsche kerken heeft in alle deelen der kleine, welvarende, beschaafde stad . . . doch ik loop de zaken niet vooruit. Ik herhaal het, de armen-kerk is eene vraag; de toekomst zal er het antwoord op geven.

Dit evenwel blijkt er uit, dat men voor de verbreiding van licht en waarheid — want met dat doel werd de kerk opgerigt — iets over heeft. Terwijl men in Noord-Amerika tegenwoordig godsdienstoefeningen houdt in schouwburgzalen, heeft men hier liever eene aanzienlijke som besteed, om het middel in harmonie te brengen met het doel. Zonder onzen landaard te hoog te prijzen, mogen wij dan ook niet ontkennen, dat er op maatschappelijk en zedelijk terrein, veel tot verbetering van het volk gedaan wordt, en zoo wij onlangs onze meening eens zeiden, dat van regeringswege zoo

weinig gedaan werd voor de kunst, het doet mij genoegen u te mogen mededeelen, dat onlangs door den Minister van Binnenlandsche Zaken eene beslissing genomen is, krachtens welke jaarlijks van rijkswege zes gouden medailles worden uitgelooft, ter bekrooning van voortbrengselen van kunst, in dier voege, dat drie medailles kunnen behaald worden door vaderlandsche en drie door buitenlandsche kunstenaars.

Toen wij over deze bescherming der schoone kunsten spraken, werd ons, als eene bijdrage hoe particulieren zich somtijds aan de kunst laten gelegen liggen, verhaald, dat voor eenigen tijd een geldersch landheer besloten had, om zijne goederen meer productief te maken, waartoe een bosch zou worden geveld, eene hei ontgonnen en eenig doelloos plantsoen in aardappelland zou worden herschapen. Toen dat voornemen bekend werd, begaf zich eene deputatie uit de schilders tot den eigenaar, met dringend verzoek aan dat besluit geen gevolg te geven, daar het de dood zou zijn voor de school der hollandsche landschapschilders. En de eigenaar? Gaf te kennen, dat hij nu niet alleen van van zijn plan afzag, maar ook nergens een el grond zou gebruiken, zonder het oordeel der schilders in te winnen. Bescheidenheid verbiedt mij den naam van den landheer te noemen, maar de daad is, ook zonder dien naam, dunkt ons, der vermelding waardig.

Wat het buitenland aangaat, de eenige gebeurtenis van eenig gewigt, of die althans de voorbode van gewichtige gebeurtenissen kan zijn, acht men de woorden van keizer Napoleon tot den Oostenrijkschen gezant op Nieuwjaarsdag gesproken. De keizer heeft de verhouding tusschen de beide staten betreurd — en terstond is de beurs gedaald. Te regt of te onregt? De toekomst zal het leeren; zeker is het dat bij velen spanning en bezorgdheid heerschen, en vooral op Italië de oogen zijn gevestigd.

Mogt ik u in mijn volgenden kunnen melden, dat de vrees ijdel is geweest, het zou mij een waar genoegen zijn.

Particuliere Correspondentie van den Java-Bode.

's Gravenhage, den 8 Januarij 1859.

Het bericht, door den Java-bode alhier aangebragt en door andere bladen bevestigd of uitgebreid; omtrent het gebeurde te Palembang, heeft den heer van Rijckevorsel aanleiding gegeven, den Minister van koloniën, in de zitting der Eerste kamer van 29 December, daarentrent inlichtingen te vragen en daarbij twee wenschen te uiten.

De eerste was, dat wij ons gezag in de Oost-Indische gewesten steeds trachten te handhaven, zonder noodloozen dwang op de inlanders uit te oefenen, of onze bezittingen uit te breiden. Ik meen te mogen wijzen, zeide hij, op het waarschuwend voorbeeld van Groot-Britannie in Indië, waar men die gematigdheid niet steeds in acht heeft genomen en bijna van iedere gelegenheid heeft gebruik gemaakt, om de onmiddellijke heerschappij uit te breiden. Ik wensch, dat dit niet in Nederlandsch Indië geschiede.

Zijn tweede wensch was, dat, wanneer het noodig is ons gezag, dat wij daar reeds uitoefenen, of de tractaten, die wij met inlandische vorsten hebben aangegaan; te handhaven; men daartoe de noodige middelen aanwende, dat men de magt, die uitgezonden moet worden, niet te gering neme; het prestige voor de Nederlandsche wapenen moet in Indië blijven bestaan, want anders zal het op vele plaatsen met het gezag van Nederland gedaan zijn. Ik zal thans hierbij niets meer voegen.

De Minister van koloniën, ofschoon ten deze niet willende waarborgen al hetgeen de dagbladen deswege hebben gezegd, wilde evenmin ontkennen, dat, volgens bij de regering ingekomen berichten, door onze troepen eenig échec is geleden. Maar hij haastte zich er bij te voegen, dat dat échec ons niet bezorgd behoeft te maken. Het trof ons op een afgelegen punt, waar men niet kon verwachten, zulk eene groote vijandelijke magt te vinden; maar hy was volkomen overtuigd, en wij met hem, dat ons dapper Ned. Indisch leger zeer spoedig die kleine kink in d'n kabel zal doen verdwijnen. Het kon der kamer niet onbekend zijn, dat in de binnenlanden van Palembang, waar de gebeurtenis heeft plaats gehad, reeds sedert eenige jaren geene rust heerscht, en het verschijnsel dus minder ernstig is dan men zou kunnen gelooven! En hij gaf in verder antwoord als zijne zienswijze te kennen, dat in Indië het streven niet moet zijn, door schitterende wapenfeiten den Nederl. roem te verhoogen, maar op vreedzame wijze en door regtvaardigheid het vertrouwen van de inlandische bevolking te winnen en te bevestigen, en dat elk schot moet vermeden worden, zolang dit mogelijk is. Maar is dit onvermijdelijk, dan is de Minister het eens, dat men geene halve maatregelen moet kiezen, maar de zoodanige, waarvan de uitslag geen oogenblik van twijfel kan overlaten. Hij kon ook de verzekering geven, dat, voor zoover dit van dezen Minister afhangt, de noodige aanschrijvingen niet hebben gelaald.

Hiermede was dit incident afgelopen en hopen wij vurig spoedig nadere tijdingen van de afgeheele onderdrukking der opstandelingen tegen het Nederlandsch gezag te mogen ontvangen. Nederland heeft het oog op de verwinnars te Djambi, met vol vertrouwen gevestigd.

Omtrent de zoo zeer besproken openstelling der havens werd in de kamers het volgende aangevoerd. Hetgeen daaromtrent wederzijds te berde is gebracht, is van veel belang.

In de eerste plaats werd dit punt in het breede behandeld door den heer v. Rijckevorsel. Hij zeide: »Met verwondering las ik het antwoord, door den Minister van Koloniën aan den heer Hoffman in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gegeven, omtrent de openstelling van verschillende havens op Java en andere plaatsen en speciaal wat betref den invoer van katoenen en wollen stoffen. Ik dacht eerst aan eene vergissing, maar het antwoord, dat deze Kamer ontving op de deswege in het verslag gedane vragen, doet bij mij geen twijfel deswege overblijven. Ik zal, ten einde verstaanbaar te zijn, de vrijheid nemen, dat antwoord voor te lezen:

»Uit de bij de Tweede Kamer gewisselde stukken en gevoerde discussien is reeds gebleken, dat de maatre-

gel betreffende het openstellen voor den groothandel van gentien havens, tot dusverre slechts voor den kusthandel geopend, niet van den ondergeteekende is uitgegaan en dat hij de verantwoordelijkheid daarvoor niet op zich heeft genomen. Hij heeft er zich toe bepaald, de werking daarvan, waar die meest schadelijk voorkomt, zooveel mogelijk te temperen, zoo als trouwens uit de gemaakte aauwmerking blijkt.

»Het is niet te ontkennen, dat, wanneer in de gedachte havens niet wordt verleend het genot der lagere regten, bepaald op den invoer van wollen of katoenen goederen met certificaten van Nederlandschen oorsprong of bewerking, er gevallen kunnen voorkomen, waarin de Nederlandsche nijverheid de haar toegedachte bescherming mist.

»Zoodanige toestand bestaat echter reeds nu in een aantal voor den grooten handel sinds langeren tijd geopende havens, met name: Tapanoli, Benkoelen, Ayer Bangies, Sinkel en Baros op de Westkust van Sumatra; Palembang en Moeara Kompeh op de Oostkust van Sumatra; Bandjermasin op Borneo; Muntok op Banka; Koepang op Timor; en uit de stukken, handelende over de resolutie van 14 November 1854 no. 4 (Staatsblad no. 56), blijkt ook, dat de daarbij bevolen maatregel niet anders dan de bescherming der Nederlandsche nijverheid heeft ten doel gehad.

»Door die verordening ook van toepassing te doen verklaren op de met 1 Mei 1859 geopende havens, heeft de ondergeteekende dus niets vreemds of nieuws daargesteld, zoo als de gemaakte aanmerking zou kunnen doen gelooven. Dan wat daarvan zij, het maakt bij hem een punt van ernstige overweging uit, het Indisch Bestuur in bedenking te geven, van de vroeger gegeven magtiging geen gebruik te maken dan daar, waar de middelen tot goed toezigt en geregelde heffing volkomen aanwezig zijn.

Ik moet beginnen met te zeggen, dat de opening van meer havens op Java voor den uitvoer sedert lang door den handel gewenscht is; dat men het onbillijk vond, dat gouvernements-producten, door de Nederlandsche Handelsmaatschappij afgescheept, konden worden afgeladen op andere plaatsen dan te Batavia, te Samarang en te Soerabaja, en dat de koopers van producten niet datzelfde konden doen, dan bij eene bijzondere permissie van het Indisch Gouvernement; dat men meende dat de welvaart van Java, de algemeene handel en de scheepvaart zouden bevorderd worden, wanneer ook aan bijzondere personen algemeene vrijheid daartoe konde worden gelaten. Ik geloof niet dat men zoo zeer heeft aangedrongen op een vrijen invoer in meerdere havens, maar wel geloof ik, dat de Regering den maatregel te plotseling genomen heeft, dat men dien niet anders dan langzamerhand had moeten invoeren en vooral het oog had, moeten houden op de middelen die men had, om behoorlijke ambtenaren en contróle daar te stellen.

Maar nog grooter was zijn bezwaar tegen de remedie. De Minister had blijkbaar ingezien, dat het gevaarlijk was den invoer van katoenen en wollen stoffen in al die havens zoo maar vrij te laten, en zeer te regt, want het kon den Minister niet onbekend zijn, dat de contróle van de taxatie en van de zoogenaamde facturen van den veeenden invoer, ook zelfs op de drie havens, die vroeger steeds opengesteld waren, veel te wenschen overliet, daar het voor de ambtenaren ondoenlijk is, om die menigvuldige artikelen die, schijnbaar bijna gelijk zijn, maar die intrinsiek zoo veel in prijs verschillen, te kunnen waarden, zoodat zij aan menigvuldig bedrog en verleiding blootstaan. Maar hoe zal dat nu zijn op die buitenhavens, waar menschen moeten geplaatst worden; met die zaken onbekend. Zal men afgaan op de factuur? Maar ieder weet, hoe gemakkelijk die factuur gefingeerd kan worden. Om dat nu voor te komen, wil de Minister wel de vreemde lijnwaden daar toelaten, maar de Nederlandsche met Certificaten niet. Daardoor nu, hierop komt de redering neder, gaat de bescherming der Nederlandsche nijverheid te niet, waaneer men hare goederen, die op 3 plaatsen kunnen inkomen tegen het halve regt, in de overige havens, waar vreemde toegelaten worden, niet anders toelaat dan tegen het volle regt. Dat nu, zeide spreker, gaat mijn verstand te boven, en hij voegde er dit bij:

Ik verklaar ronduit, dat ik den maatregel, zoo als hij vermeld wordt, voor hongst gevaarlijk, ja voor verderfelijk houde voor de Nederlandsche nijverheid. Beter zou het zijn om de bescherming gedeeltelijk en voorzigtig officieel te verminderen, dan haar onder 's hands te ondermijnen.

Hoe! de invoer zal veroorloofd zijn in zestien havens van Java en drie andere havens voor vreemden, en geweigerd worden aan de Nederlandsche nijverheid! Het is mij onbegrijpelijk, hoe het een oogenblik in de gedachten des Ministers is kunnen komen. Het omgekeerde zou ik mij nog kunnen verklaren. Men zou dan kunnen zeggen, dat dit niet liberaal is, dat men de vreemden tegen ons zou innemen, maar het zou ten minste eene daad wezen van eigenbelang. De Minister zelf heeft erkend, dat de plotselinge openstelling van die vele havens niet goed was. Ik heb het meer gezien — en zelf ondervonden — wanneer men verkeerde maatregelen goed wil maken, volgen er gewoonlijk twee of drie andere, die ook verkeerd zijn. Ik geloof dat de intentie des Ministers goed is, maar ik neem de vrijheid ten ernstigste er op aan te dringen, dat de Minister gevolg geve aan datgene, wat hij reeds eenigermate in zijn antwoord heeft laten doorschemeren, waar hij zegt: »Dan wat daarvan zij, het maakt bij mij een punt van ernstige overweging uit, het Indisch Bestuur in bedenking te geven, van de vroeger gegeven magtiging geen gebruik te maken dan daar, waar de middelen tot goed toezigt en geregelde heffing volkomen aanwezig zijn.»

Ik druk op dat woord volkomen, niet alleen in het belang van 's lands schatkist, maar ook in het belang van de nijverheid-zelve, opdat de eerlijke handelaar en fabrikant niet het slagtoffer worde van den oneerlijke, en ik geef den Minister in bedenking, om voor alsnog die havens enkel open te stellen voor den uitvoer — daar dunkt mij is zulk een groot fiscaal bezwaar niet bij, — en langzamerhand, naar mate men er een ge-

schikt personeel kan brengen, dan ook voor den invoer, doch niet partieel, maar zoowel voor de Nederlandsche als voor de vreemde nijverheid. Ik wensch dat dit voorschrift spoedig moge worden gegeven en bekend worde, omdat de tijd nadert, waarop, zoo ik wel heb, de maatregel, door den Gouverneur-Generaal genomen, ingang zal hebben. Ik meen namelijk dat dit op den eersten Mei zou zijn; het zou niet goed wezen, wanneer vreemde en Nederlandsche schepen in die havens kwamen met ladingen fabriekgoederen, in de onderstelling, dat zij er zullen worden toegelaten, en dan wierden afgewezen, ten gevolge van een zeer kort te voren genomen contra-maatregel.

Hij brengt dit nader in verband met de herziening der tarieven en het differentieel regt, waarop wij aanzoonds, om de zaak der openstelling van de havens, hoezeer er naauw aan verwant, niet noodeloos te compliceren, zullen terug komen.

Ook de heer van Beeck Vollenhoven ondersteunde het betoog van den heer van Rijckevorsel, en wilde er niet verder over uitweiden, omdat hij geloofde, dat de Minister-zelf er niet mede ingenomen is. Men kan van den Minister niet verwachten, dat hij den landvoogd van desavoueren, maar zoo veel bleek den spreker, dat, ware de Minister op Java geweest, hij dien maatregel niet zou hebben genomen. En wat de remedie betreft, de spreker heeft die evenmin begrepen als de heer van Rijckevorsel.

De taak des Ministers was tegenover deze bedenkingen alles behalve gemakkelijk. Hij stelde, in meer bepaalde termen dan in de Tweede kamer, zijne verwondering over het bericht der openstelling, voorop. Hij was nooit groot voorstander van de opening van vele havens op Java. Hij treedt in een historisch overzicht van de aanleiding tot den maatregel, doordien de schepen van de Handel-maatschappij, bevracht voor het gouvernement, vergunning verkregen hadden om de suiker en koffij, die in de kleine havens in de pakhuizen gestapeld lagen, daar af te halen, hetgeen goed ging, maar de afgunst van de particuliere handelaars opwekte, en toen deze bevredigd waren, moesten, krachtens de scheepvaartwetten, ook de vreemde vlaggen gelijkgesteld worden. Van daar dat in 1853 door den Gouverneur-Generaal werd voorgesteld, om die kleine havens voor den uitvoer open te stellen.

(Wordt vervolgd.)

FRANKRIJK.

Parijs, 6 Januarij. De oostenrijksche kwestie heeft in twee dagen de geheele reeks denkbare gissingen uitgeput. Vrede en oorlog, onzijdigheid, bemiddeling, alle politieke combinatiën zijn beurtelings op den voorgrond gesteld, zonder dat men nog tot eene oplossing gekomen is. Gisteren sprak men van de officieuse tusschenkomst van den koning der Belgen, schoonvader van aartshertog Ferdinand Maximiliaan, gouverneur van Lombardije; ik weet echter inderdaad niet, over welk punt koning Leopold zijne interventie zou verleenen: er is toch werkelijk geen punt ter behandeling aan de orde. Tusschen Oostenrijk en Lombardije moge nu al een conflict schijnen te komen, niets is echter nog eene ongunstige verandering in den stoffelijken toestand komen brengen, nog is niets gebeurd, dat den staat van zaken heeft gewijzigd en eene interventie noodig gemaakt. Overigens verneemt men, dat Oostenrijk zijne bezettingen in Italië versterkt en Milaan in staat van beleg zal worden gesteld: in den eersten maatregel zie ik niets verontrustends; de tweede is van ernstiger aard. Ter beurze van heden ging de oorlogspartij of liever de speculanten op daling nog veel verder, door nl. te beweren dat ons escader van Toulon bevel had gekregen zich gereed te houden, en dat onze regering een corps troepen op de grenzen van Var zal zamen-trekken. Deze beweging zou strikt genomen niet zulk een zwaarwichtig incident zijn, als men haar schijnt te willen doen voorkomen. Het is altoos voorzigtig zijne grenzen te dekken en zich bereid te houden op hetgeen gebeuren kan. Heeft Oostenrijk-zelf niet eene troepenbeweging op de servische grenzen volbragt? De fondsenhandelaren, die den vrede verlangen of verwachten, en dus de rijzing in de hand werken, be-waarden integendeel, dat een ophelderende nota in ver-zoekenden geest in den *Moniteur* van morgen zal verschijnen, en dat het onderhoud van baron von Hubner met graaf Walewski, waarover ik u gisteren sprak, ten dien opzichte geen twijfel overliet. Op de verzekering, die later van verschillende kanten gegeven werd, be-treffende den *Moniteur*, sloot de beurs weder williger.

Het door 's keizers woorden tot baron von Hubner te weeg gebrachte incident had voor een oogenblik de aandacht afgeleid van hetgeen in Servië voorvalt. De aangelegenheden in dat land zijn echter in dien tusschentijd in een vredelievenden toestand geraakt. Volgens de half-officiële weener bladen, zou Oostenrijk hebben afgezien van het plan, om de conferentie op nieuw bijeen te roepen; en van een anderen kant ver-neemt men, dat de Porte de verkiezing van vorst Mi-nosch reeds heeft bekrachtigd, en ze zelf uit te oefenen, en regering zal aanvaarden, om ze zelf uit te oefenen, en van te doen, hoezeer Rusland hem het laatste heeft aangeraden. Zoo is dan weder een verschil van ziens-wijze tusschen de groote mogendheden van Europa uit den weg geruimd. Maar uit het gebeurde is de ge-wilt den weg te maken, dat de Porte elken dag meer van haar gezag in deze of gene europesche provincie verliest. Zij bevindt zich in de noodzakelijkheid het tractaat van Parijs in te roepen, om hare vaak her-senschimmige opperheerschappij te handhaven.

Engeland is bekwaam dan Oostenrijk in de kunst, den vooruitgang der radicale begrippen tegen te hou-den. Gij ziet het, om aan den reformistischen kruis-tocht van Bright in eens en voor goed een einde te maken, heeft het Hoogerhuis zelf het initiatief geno-men van een wetsontwerp, tot wijziging van het ver-keeringstelsel. Eerstdaags zal dat ontwerp bekend wor-den. Deze tijding is mij medegedeeld door Lord Rus-sel, neef van den beroemden britschen staatsman; en dien ik gisteren avond in den *cercle* der wetenschap-pelijke pers sprak. Dus zal het cabinet Derby besluit-

ten te doen, wat het ministerie Guizot in Februarij 1848 weigerde te beproeven.

Het zal zeker uwer aandacht niet ontgaan zijn, dat de engelsche bladen meer gematigd zijn dan naar ge-woonte over de oostenrijksch-italiaansche kwestie. De *Morning Post*, het orgaan van lord Palmerston, stelt zich borg voor de loyaliteit der fransche regering. De *Times* verklaart zich tegen alle interventie in Italië, hetzij oostenrijksche hetzij fransche.

ITALIE.

Milaan, 1 Jan. Het nieuwe jaar is hier op zulk eene zonderlinge wijze begonnen, dat alle mededeelingen, die men daarvan in den vreemde doet, den schijn van overdrijving zullen dragen. En toch bevatten zij slechts de waarheid. Intusschen zijn de Milanezen-zelf daar-over verbaasd, en heden morgen schijnen én het volk én de bezetting dezer stad elkander wederkeerig af te vragen, of zij gedroomd hebben. Nog had middernacht niet geslagen, toen zeer talrijke bendes de stad in alle rigtingen doorkruisten, met hunne liederen alle kreten smorende, die de Italiaansche patriotten bij dergelijke gelegenheid kunnen doen hooren: *Leve Italië! Leve Victor Emanuel! Leve de driekleur*, enz.

Te twee uren in den ochtend wemelden de straten van eene bonte menigte als op den middag, en het ge-woel en getier was tot zulk een graad geklommen, dat het te eenenmale onmogelijk was te slapen.

Toen de hoop de militaire posten voorbijtrok, begon zij met alle magt te fluiten, maar tot ieders verbazing schaaften de soldaten zich aan hare zijde en riepen om strijd uit: »Leve Italië», in plaats van hunne sabels te trekken. Ik zelf was ooggetuige, hoe eene groep van 15 officieren op het plein Corso Francesco zich aan een troep van 20 personen aansloot, hare mutsen in de lucht werp en uitriep: *Leve de Italianen!* De geus d'armes te paard, die twee aan twee door de stad pa-trouilleerden, alsmede de politieagenten, rangschikten zich bedaar, als of zij aan een bevel gehoorzaamden, hegeen men wel moest veronderstellen, vermits niet de geringste stoornis der rust, veel minder wanorde plaats had, ten ware die, welke het gevolg was der kreten van eene geheele stad, die den eersten dag des jaars verklaart het vreemde juk moede te zijn.

Te vijf uren was het gewoel nog niet bedaar; iute-gendeel nam het met het aanbreeken van den dag toe, toen de muzikanten der stad zich in beweging stel-den, om hunne hulde aan de stedelijke regering te bren-gen. De menigte, die hen volgde, het luid geschreeuw, waarmede zij de uitgevoerde stukken begroette, lever-d-n een ander tooneel op, dat in beweging en rumoer voor dat van den nacht in geen opzigt behofde te wijken.

Men siddert bij de gedachte, welke de gevolgen van deze demonstratie zouden zijn geweest, indien de be-zetting zich minder lijdelijk had gedragen, want de hoop, die de straten van middernacht tot vijf uur des ochtends aliep, bestond uit de onvetsaagste en stout-ste lieden, die allezins in staat zouden zijn geweest, een krachtigen tegenstand aan het leger te bieden. Gelukkig heeft het groot aantal wandelaars en nieuws-gierigen, dat zich in de straten verdrong, elk conflict belet, en het zag er in onze stad geheel anders uit dan den 3den Januarij 1848. Men herinnert zich, dat, op dit tijdstip, escadrons van Oostenrijksche dragonders het volk op het *Corso Francesco* aanvielen en daarop zonder ophouden vuurden, om alle Milanezen, die de sabels der grenadiers gespaard hadden, weg te maaijen. Voorzeker de tijden zijn veranderd. En toch werd ook de slagting en het bloedbad van den 3den Januarij 1848 uitgelokt door de demonstratie der Milanezen tegen de sigaren, en was ook zij slechts het voorspel der om-wenteling, die den 18den Maart moest uitbarsten.

De generaal Guilay, dien men gezegd had, van het gezigt te zijn beroofd, is herwaarts teruggekeerd, en men ziet daarom eenige karakteristieke militaire be-schikkingen te gemoet.

Koloniale tentoonstelling. — Koloniaal Museum.

Tentoonstellingen van nijverheid en voortbrengelen van den grond, zijn, sedert de groote voorbeelden daarvan te Londen en te Parijs gegeven, meer en meer als nuttig erkend en hebben, op kleine of groote schaal, elders navolging gevonden.

Voor en na die groote tentoonstellingen in Europa, in 1829 en 1853, hadden exposities van voortbrengelen der natuur en der nijverheid van den Indischen archipel te Batavia plaats. Zoo zeer als inzonderheid de laatste aan de verwachting voldeed, ja men mag veilig zeggen deze overtrof, zoo werd toen en later ingezien, dat tentoonstellingen van dezen aard niet voldeden, om het Westen met de producten en de kunstvijf van het verre Oosten meer van nabij bekend te maken, en de wensch werd geuit, dat eene Indische expositie ook in het moederland mogt gehouden worden. Die wensch werd te levendiger, naar mate de belangstel-ling hier te lande in de Nederlandsche Oost-Indische bezittingen toenam. Regeringsmaatregelen en verslagen, werking van geneef-schappen, pogingen en geschriften van bijzondere personen droegen daartoe in de jongste jaren bij. Wij hebben hier slechts te herinneren aan het besleit des konings van October 1850, om concessies te verleenen tot mijn-ontginningen in Nederl. Indië, da-meerdere aandacht ook aan de zoogenaamde buitenbezittingen ge-wijd; quaestien van exploitatie en kolonisatie, van handel en scheep-vaart, van geldmiddelen en verdedigingskrachten, in zoo vele grotere of kleinere werken behandeld. De belangstelling in de overzeesche bezittingen, in den ruimsten zin genomen, werd onder anderen ook bijzonder opgewekt door den arbeid van staatscom-missien over zeer verschillende onderwerpen, als de vrijstelling der slaven, de kolonisatie, de onderneming van Suez; bij al welke vraagstukken in aanmerking kwamen de staat der bezittin-gen in Oost en West of ter kuste van Guinea, de behoeften van den tijd, de zorg voor de toekomst, ten einde bij de uitbreiding van de stoomvaart, de telegraphen en de kolonisatie in de na-buurschap van vele onzer bezittingen, deze, in verband met het moederland, op de hoogte der omstandigheden te houden.

Onder de instellingen, die hier te lande door voorlichting en bespreking van deze onderwerpen veel tot aanwakkering van den nuttige geest van onderzoek hebben bijgedragen, mogen op den voorgrond geplaatst worden het koninklijk instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van Ned. Indië te Delft, en het Indisch ge-nootschap, te 's Gravenhage gevestigd.

Het is uit het overleg en beraad van voorgangers of leden van beide lichamen, dat twee ontwerpen zijn voortgevloeid, die voor-zeker den bijval van alle belangstellenden zullen wegedragen.

Het zijn, 1. eene koloniale tentoonstelling, 2. een koloniaal museum. Het is in den loop dezer jaars, dat er gedachten-wis-selingen, benoeming van commissien van onderzoek enz., over deze gewichtige onderwerpen hebben plaats gehad; ten slotte van alle voorloopige onderhandelingen, beproeft het bovengemeld instituut,

eene uitgebreide tentoonstelling van oudheden, merkwaardigheden en belangrijke voortbrengelen uit de overzeesche bezittingen van den staat, met betrekking tot geschiedenis, land- en volkenkunde, handel en nijverheid.

Voor die tentoonstelling is 's Gravenhage het meest geschikt geoordeeld en, zoo mogelijk, zal die in den zomer van het vol-gende jaar plaats hebben.

Het Instituut heeft tot uitvoering van de zaak, eene Commis-sie benoemd, waarvan het honorair voorzitterschap, op voorstel van de leden der bestuurs, aanvaard is door Z. E. den Minister van staat J. C. baron Baul, voorzitter van het Instituut, en wel-ke overigens is zamengesteld uit de heeren: *Mr. A. J. Duymaer van Twist*, Minister van staat en oud-gouverneur-generaal van Ned. Indië, *president*; *Jhr. J. P. Cornets de Groot*, oud-raad van Ned. Indië, *Vice-president*; *J. W. H. Smisjaers*, *P. Vreede Bik* en *J. G. A. Gallois*, oud-residenten op Java, *R. F. baron van Raders*, oud-gouverneur van Suriname, *L. M. F. Plate*, ond-president der factorij van de Ned. Handelmaatschappij van Batavia, *Ch. baron de Salis*, luitenant-kolonel en oud sous-chef van den generalen Staf van het Indisch leger, en *Hope Loudon*.

Ter bereiking van het doel der commissie wordt noodwendig de medewerking van velen vereischt, en in de eerste plaats van hen, die bekend zijn, als door het bezit van collectien of op andere wijze een bijzonder belang te stellen in de uitbreiding der kennis van den rijkdom onzer kolonien en bezittingen.

De Commissie heeft derhalve besloten, om in de verschillende steden des Rijks sub-commissien aan te stellen en een programma gereed gemaakt.

Dienvolgens stelt zij zich ten doel, om het vele dat in de gou-vernements-verzamelingen of in particulier bezit voorhanden is, bijeen te brengen en in het openbaar ten toon te spreiden. Vindt dit ontwerp, gelijk te verrouwen is, algemeene medewerking, dan zal het haar niet moeilijk vallen, om ook de gelden te bekomen, die voor de eerste uitgaven vereischt worden. Zij stelt zich voor daartoe een genoegzaam aantal aandeelen, elk van f 10, ver-krijgbaar te stellen, die of na den afloop der expositie, uit de ba-ten, welke men zich vleit, dat zij zal afwerpen, zullen worden af-gelost, of als gift zullen worden aangenomen, in welk laatste geval men zich een vrijen toegang tot de tentoonstelling verzekert.

Maar eene tentoonstelling alleen zou dat nut niet kunnen te weeg brengen, wat men daarvan wensch en met grond mag ver-wachten. Wil dit duurzaam zijn, dan is het doeltreffend, dat eene blijvende tentoonstelling tot stand gebragt worde, met andere woorden, dat ook het tweede ontwerp, dat van een koloniaal museum verwezentlijkt worde. Er bevinden zich toch in 's Gou-vernements-verzamelingen vele voorwerpen uit onze overzeesche bezittingen of uit de Oostersche Rijken, met name Japan en China afkomstig, en in de Musea te 's Gravenhage en Leiden of onvoldoende of in het geheel niet opgeslagen. Deze verzamelin-gen zijn van grooten omvang en hebben, voor zoover daarvan bekend is, eene zelfs buitenlandsche vermaardheid. Wanneer die nu, ver-meerdert, met zoo veel wat door bijzondere personen mogt wor-den aangeboden, of opgespoord, tot een geheel gebragt werd, zou dat een speciaal Museum uitmaken, hoedanig sedert lang is ver-langd, en dat wel eigenaardig te huis behoort op Nederlands bodem, overeenkomstig zoo vele geschiedkundige herinneringen en zijne nog voortdurende betrekkingen met Oost en West. Ja, men mag wel aannemen, dat, indien zulk een afzonderlijk Museum vroeger bestaan had, het waarschijnlijk door talrijke vrijwillige bijdragen reeds sedert lang een sieraad van Nederland zou heb-ben uitgemaakt, en zoo veel kostbaars en zeldzaams niet verspreid, naar buiten's lands geraakt of gansch te loor zou gegaan zijn. Maar wat door een zamenloop van omstandigheden niet is tot stand gebragt, kan en behoort voor de toekomst te geschieden, door de zorgen en tusschenkomst, vooral van het koninklijk In-stituut van Taal-, land- en volkenkunde van Neerl. Indië. Het had, blijkens het overzicht zijner werkzaamheden over 1854—58, aan de vereeniging van ethnographische schatten, O. I. betreffende, zijne aandacht reeds gewijd; later werd dit onderwerp op nieuw ter sprake gebragt. Eene tentoonstelling als de bovenvermelde is voorzeker als eene eerste schrede te beschouwen om dit denkbeeld, naar de behoeften des tijds uitgebreid, tot uitvoering te brengen. Daardoor toch zal de rijkdom, welke van de hier bedoelde voor-werpen in Nederland aanwezig is, aan het licht komen; de be-langstelling zal niet alleen worden opgewekt, maar eene vaste rigting bekomen, en wat het voornaamste ten deze is, van duur-zamen aard zijn, ten nutte van kunst en alle takken van volks-vlijt.

Zij, die het denkbeeld voorloopig bespraken, hebben daarbij ook gelet op hetgeen nopens de wenschelijkheid van een koloniaal museum gezegd is op blz. 88 van het verslag aan den koning, uit-gebragt door de Staats-Commissie, ingesteld bij kon. beal. van 16 Junij 1857, de aanwijzing namelijk van eene plaats, waar alle monsters van nieuw opgespoorde of wel slechts gedeeltelijk be-kende grondstoffen uit onze overzeesche bezittingen, geschikt voor handel of nijverheid, worden ten toon gesteld, voorzien van de meest volledige toelichting omtrent plaatsen van oorsprong, vermoedelijk aanwezige hoeveelheid, prijzen, oogmerken en doel waar-toe reeds benuttigd enz. Die geheel praktische beschouwing van de zaak levert juist den besten waarborg, dat die algemeen be-grepen zal worden, dat men in Nederland en elders het groot gewigt er van zal beseffen, en dat zoodoende de moeilijkheden, die natuurlijk aan zulk eene omvattende onderneming verbonden zijn, zullen kunnen te boven worden komen. Dit hoopt voorzeker ieder, die zich aan de belangen van Nederland en zijne overzeesche bezittin-gen laat gelegen zijn, die de behoeften en hulpbronnen van dese laatste wil beoefenen. De tijd tot oprigting van zulk een koloniaal museum — een waar nationaal gedenkstuk — is gunstig. Men vereenige daarin dan al wat bezienwaardig waarlijk is, niet slechts zulke voorwerpen, die ons de volken leeren kennen, welke onze kolonien en bezittingen bewonen en, te zamengebragt, het ethno-logisch gedeelte van het Museum zullen kunnen vormen, maar vooral ook zulke, die ons met het land-zelf vertrouwd maken. Hierdoor ontdekt men misschien nieuwe bronnen van handel en nijverheid, dat is van volkswelvaart, of leert men oude beter waer-deren.

Herhalen wij het, dat de voorgenomen koloniale tentoonstelling als de beste weg mag beschouwd worden, om tot een koloniaal museum te geraken. Mogen zij, die zich tot de uitvoering van een en ander ontwerp vereenigd hebben, daartoe de krachten en lust behouden; mogen zij allen, die zich aan hen aansluiten, om-zweken het grootsche doel voor oogen houden; moge de Regering en het publiek zamenstemmen in al wat het kan bevorderen.

(Redactie.)

KOLONISATIE.

In de Westers-afdeeling van Borneo.

De concessie tot het exploiteren van gronden in de residentie Westers-afdeeling van Borneo, is aan den heer F. H. van Vlassin-gen te Amsterdam bij kon. besluit verleend op de volgende voor-waarden.

Art. 1. De regering staat af ter exploitatie, aan den concessionaris, zoodanige gronden in het noordelijk gedeelte der residentie Wes-ter-afdeeling van Borneo, en meer bepaaldelijk in de rijken van Sambas, Mampawa, Pontianak, Koeboe, Landak, Tujan, Melioug Sangau, Sekadauw, Sintang, Silat Soewahied, Selimbou, Djongkong en Boenoet, als daartoe naar aanwijzing van den concessionaris en na overeenkomst tusschen het Indisch bestuur en de betrokken in-landsche vorsten geschikt worden bevonden en zoodanig gelegen zijn, dat de regering aan den concessionaris de mate van bescher-ming kunne verzekeren, waarop hij in billijkheid moet kunnen rekenen. De beschikking op en aanvraag tot afstand van gronden zal zoo veel mogelijk binnen zes maanden na de gedane aanwijzing volgen. Van de afgestane gronden zal binnen den tijd van zes maanden eene voorloopige afbakening der gronden plaatshebben, om daarvan later eene kaart te maken, waarvan de kosten voor de helft door het gouvernement, voor de wederhelft door den conces-sionaris zullen worden gedragen.

Art. 2. De concessie, in het vorig artikel bedoeld, duurt negen en negentig jaren, in te gaan met de dagtekening dezer. Nadat zij negentig jaren geduurd heeft, kunnen de regtverkrigenden van den concessionaris zich tot de regering wenden met verzoek om verlenging der concessie na verloop van den tijd, waaraan de verlenging is. In geval de verlenging niet tot stand komt, treedt de

...ing in af hare rechten op de afgestane gronden terug, tegen vergoeding van de waarde der gebouwen, des noods na taxatie van de gronden.

Art. 3. De gronden kunnen worden gebruikt voor de teelt van alle producten, behalve van opium, voor de bosch-cultuur en de veeteelt. Ook de mineralogische rijkdom van den bodem kan worden geëxploiteerd. Gronden die 10 jaar liggen, zonder dat het blijkt, dat de concessionaris er eenig nut van trekt, of zonder dat hij door naderlijke teekenen zijn voornemen aan den dag legt, om ze te exploiteren, zal het gouvernement terug kunnen nemen.

Art. 4. De concessionaris is voor zich en de op de aan hem krachtens artikel 1 afgestane gronden gevestigde bevolking, vrij van alle grond- en personele belasting. Daarentegen is hij van 1 Januarij 1865 verschuldigd eene jaarlijksche schatting van hoogstens vijf ten honderd, en van 1 Januarij 1870 van hoogstens tien ten honderd der geldswaarde van de bruto producten, van of uit de aan hem afgestane gronden verkregen, zoodanig bereid als zij gewoonlyk in den handel voorkomen, met dien verstande dat, zoo de maatschappij, waarvan sprake is in art. 14, geen zuivere winst van zeven en een half ten honderd, volgens de balans van het laatst afgelopen jaar, heeft opgeleverd, over het loopende jaar geene hogere schatting dan van zeven en een half ten honderd van de geldswaarde dier bruto producten zal worden geheven. Van de voedingsmiddelen en vruchten, geteeld op de afgestane gronden tot gebruik der daarop gevestigde bevolking en arbeiders is geen schatting verschuldigd. De waarde der koffij, suiker, indigo, talak, katoen en andere voor de Europeesche markt bestemde voortbrengselen, zoodaande die der nijverproducten, wordt berekend naar den marktprijs te Batavia, gemiddeld over de laatste twaalf maanden genomen; terwijl de waarde der rijst, djatjang en andere voortbrengselen, bestemd voor inlandsch verbruik, zoodaande die der houtwerken en van het vee wordt berekend naar den marktprijs te Pantonak gemiddeld over de laatste twaalf maanden genomen. Met of na 1880 kan de concessionaris vorderen, dat de schatting, met uitzondering voor zoo veel zijne nijverproducten betreft, worde veranderd in eene grondrente, die door betaling van het twintigvoudig bedrag dier rente ten allen tijde aflosbaar is. Bij de berekening van die grondrente wordt als basis genomen de productie der laatst verlopen tien jaren, om daaruit af te leiden en als maat-staf, ook bij het nader afstaan van gronden, aan te nemen, welke waarde zekere uitgestrektheid gronds aan verschillende producten door elkaar genomen s'jaars kan opleveren.

Art. 5. Voor den laatsten Maart van elk jaar, te beginnen met het jaar 1866, worden de verantwoordingsstukken, waaruit blijken moet van de productie in het afgelopen jaar verkregen, om daaruit de hoegrootheid der schatting te berekenen, door den concessionaris of zijn vertegenwoordiger ingediend aan het Ind. bestuur, dat inzage der boeken kan vorderen. Voor elke maand verzamelt de concessionaris als eene boete één ten honderd van het bedrag der te betalen schatting, behoudens, in geval dat versum langer dan drie maanden aanhoudt, het bepaalde bij art. 1302 van het Burg. Wetb. Zoodra het bedrag der schatting door het Indisch Bestuur is goedgekeurd, en hem daarvoor eene ordonnantie van betaling is uitgereikt, is de concessionaris verplicht tot de storting van dat bedrag in s'lands kas te Batavia.

Art. 6. De concessionaris verschafft zich de noodige arbeiders door vrijwillige overeenkomst. De aanvoer van vrije werklieden is veroorloofd, behoudens de noodige voorzorgen voor de openbare rust en veiligheid en de verplichting van den concessionaris om te zorgen, dat zoodanige van elders aangevoerde personen nimmer ten laste van de regering komen. Op dien aanvoer zijn overigens van toepassing de Art. 26—31 der Publicatie van 24 Dec. 1825 (Indisch Staatsblad No. 44). Dit belet niet dat zij zich als blijvende bevolking op de afgestane gronden kunnen vestigen. De bestaande of later daar te stellen verordeningen op het pandelingschap zijn van kracht en toepassing op den concessionaris en de door hem in dienst te nemen pandelingen.

Art. 7. Voor zooveel den bij art. 1 bedoelden afstand van bebouwde gronden betreft, is de concessionaris verplicht, ten behoeve der betrokken vorsten of apanage-houders uit te keeren de schadeoostelling wegens verlies aan inkomsten, waaromtrent door het Indisch bestuur met hen is overeengekomen, na overleg met den concessionaris of zijn vertegenwoordiger.

Art. 8. De concessionaris is bevoegd van de op de aan hem afgestane gronden gevestigde bevolking, te heffen de belasting bekend onder den naam van *hatzil tanaman*, ten beloope van hoogstens tien gulden s'jaars of één dag arbeid per week van elk huisgezin, en sulks ter keuze van den belastingschuldige. Gelijke bevoegdheid bestaat voor hem ten aanzien der bevolking, welke zich later op de gronden, ten gevolge dezer concessie aan hem toe te wijzen, zal komen vestigen.

Art. 9. De concessionaris is bevoegd, met goedkeuring van het Indisch bestuur, en onder de voorwaarden door hetzelfde, in overleg met den concessionaris te regelen, gronden aan hem ter exploitatie afgestaan, tot het zelfde doel af te staan aan Europeanen en daarmede gelijk gesteld.

Art. 10. De bestaande of later vast te stellen bepalingen omtrent het verblijf in Nederlandsch-Indië zijn van toepassing op de geëmployeerden van den concessionaris, en, zoo het Indisch bestuur daartoe termen vindt, op de in het vorig artikel bedoelde personen. Zij kunnen zich, in afwachting der beschikking van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, op hun verzoek om acte van vast of van tijdelijk verblijf, naar de residentie Westerafdeeling van Borneo begeven. Zij kunnen volstaan met den borgtocht van den concessionaris in den vorm, voorgeschreven bij het Indisch Staatsblad No. 4 van 1842. De gunstige beschikkingen op verzoeken om acte van tijdelijk verblijf in de residentie Westerafdeeling van Borneo zijn aan geen hooger zegelordonnantie (Indisch Staatsblad 1817, No. 50) voor „alle verdere favorable dispositien" voorgeschreven.

Art. 11. Het aanleggen en onderhouden van wegen, het voor zoo veel noodig bevaarbaar maken van rivieren en het graven van kanalen binnen de afgestane gronden komen ten laste van den concessionaris, die deswege in overeenstemming met de bestaande verordeningen handelt, voor zoo veel daar aan door gemeenschappelijk overleg met de regering niet word gederogerd.

Art. 12. De regering verzekert den concessionaris bevordering en bescherming van zijne onderneming, door alle zoodanige middelen, als zij, na overleg met den concessionaris of zijnen vertegenwoordiger, het meest doelmatig oordeelt. De regering zorgt zoodaande noodig voor het godsdienstig en school-onderwijs van de bevolking der aan den concessionaris afgestane gronden, op gelijken voet en naar gelijke regelen als dit op Java geschiedt.

Art. 13. De concessionaris moet zich te Batavia behoorlijk doen vertegenwoordigen. Als vertegenwoordiger kan alleen in aanmerking komen een vast ingezetene van Nederl. Indië. Alle briefwisseling, tusschen het Indisch bestuur en den concessionaris, wordt met betrekking tot dezen laatste, gerigt aan en gevoerd door den als zoodanig door hetzelfde erkenden vertegenwoordiger. De directeurs en administrateurs van etablissementen moeten door het Indisch bestuur als zoodanig zijn erkend, om bij de plaatselijke of gewestelijke autoriteit de belangen dier etablissementen te kunnen voorstaan. In geval eenig geëmployeerde van den concessionaris aan het Indisch bestuur gegronde reden tot klagen geeft, kan het, na overleg met den concessionaris of zijn vertegenwoordiger, het ontslag van zoodanig persoon uit de dienst van den concessionaris vorderen, welke laatste verplicht is, daaraan ten spoedigste te voldoen.

Art. 14. De concessionaris is verplicht de verkregen concessie in haar geheel en zonder eenig voorbehoud binnen zes maanden na hare dagteekening aan een tot dat einde op te rigten naamlooze vennootschap over te doen, mits zich gedragende naar de op dat stuk bestaande wetten en verordeningen. Op deze vennootschap gaan in volle kracht over al de regten en verplichtingen zonder eenig uitzondering, die, volgens de voorwaarden der concessie, de concessionaris heeft, of op hem rusten. Van de verplichting tot overdracht van de concessie aan een naamlooze vennootschap zal door den concessionaris geen ander gebruik worden gemaakt, dan ten opzichte van zulke vennootschap, waarvan de statuten vooraf aan de goedkeuring van den minister van koloniën zijn onderworpen geweest, ten einde zekerheid te erlangen, dat in die statuten niets voorkomt, strijdig met de verleen-

de concessie. Na de goedkeuring der statuten volgens de wet, treedt de opgerigte maatschappij in al de regten en in al de verplichtingen van den concessionaris, even als of de concessie onmiddellijk aan haar was verleend. De zetel der maatschappij zal te Amsterdam gevestigd zijn.

Art. 15. De statuten der maatschappij moeten rusten op het beginsel van de plaatsing der maatschappij onder het bestuur van een zelfstandig bestuur, bestaande miinstens voor de helft uit Nederlanders of die door naturalisatie daarmede gelijk zijn gesteld, met de verzekering aan de vennoten van behoorlijk toezigt op de handelingen van het bestuur. Ten minste éénmaal in het jaar moet eene algemeene vergadering van deelhebbers worden bijeengevoeren.

Art. 16. De regering neemt voor een tiende aandeel in het kapitaal van 2,500,000, voor de naamlooze vennootschap, die volgens art. 14. zal worden opgerigt, te bepalen. Bij uitbreiding van het kapitaal, behoudt de regering zich het regt voor, om al dan niet in die uitbreiding in gelijke verhouding deel te nemen.

Art. 17. Een der commissarissen van toezigt op de handelingen der directie wordt door den minister van koloniën benoemd. Hij heeft toegang tot de bureaux, inzage van de boeken, en kan de kas verifiëren. Een verschil tusschen hem en de directie gerezen, wordt ter kennis van den minister van koloniën gebracht; kan deze het niet in der minne vereffenen, dan wordt het onderworpen aan de uitspraak van drie scheidsmannen, volgens de wet te benoemen. Hunne uitspraak is in het hoogste ressort.

Art. 18. Behoudens de bepaling van art. 9 mogen de regten uit deze concessie overvloeijende door de maatschappij noch geheel, noch gedeeltelijk aan anderen worden overgedragen, dan met toestemming van de regering, en in geen geval aan vreemdelingen. De concessie vervalt, wanneer niet volstaan is aan het eerste lid van art. 14, of wanneer de maatschappij drie jaren, nadat de overdracht van regten op haar heeft plaats gehad, daarvan geen gebruik heeft gemaakt.

HANDELSBERIGTEN.

Rotterdam, 6 Januarij.

(Vervolg.)

Speerjen. Nadat de prijzen tegen het einde van het jaar 1857 het ongeveer lage standpunt bereikt hadden van 108 à 110 c. voor la Noot, 105 à 106 c. voor Koelie en 29 à 30 c. voor Nagelen n. 2, scheen in het voorjaar van 1858 de speculatie nieuw moed te krijgen, zijnde er toen verscheidene partijen van vorige veilingen verhandeld geworden. Spoedig verlaauwde echter deze vraag weder; de verwachting van voerwaerde consumtie op de lagere prijzen vreesch zich niet te zullen verwezenlijken en de markt verkeerde voortdurend tot de september veiling der Nederlandsche Maatschappij in eene zoodaande lusteloze stemming dat men moest verwachten, dat deze nog lager zou afloopen. Men werd dus niet weinig verrast door het resultaat dezer veiling, waaru zich eene zoodaande kooplust ontwikkelde, dat de geheele kwantiteit nemers vond tot 121 cts. voor Noot no. 1, 108 à 106 cts. voor no. 2, 96 à 97 cts. voor Koelie en 24 à 25 cts. voor Nagelen. Na de veiling konden zich deze prijzen echter niet lang staande houden en nadat nog eenige verkoopen tot teruggaande prijzen waren tot stand gekomen, verviel de markt op nieuw in de vroegere verlaten positie, tot dat in de maand December er de attentie weder eenigzins levendig werd, zooder evenwel tot omzettingen van eenig belang te leuen, daar de meeste houders niet konden besluiten tot de notering van 115 c. voor Noot 1 los te laten. De afleveringen in A. P. bedroegen 1042 vn. Noot, 608 vn. Koelie en 531 vn. nagelen, zijnde wat Noot en Nagelen betreft aanmerkelijk meer dan in de laatste jaren. Men noteert thans Noot 1 115 c., No. 2 à 102 à 103 c., Koelie D 95 à 97 c. en Nagelen 1 en 2 26 à 25 c.

Tabak van het nieuwe gewas kwamen in de maand Junij reeds de eerste aanvoeren aan de markt, zijnde particuliere aanplantingen van de merken Bliar en Malang; van de eerste soort wordt verhandeld tot zeer lage prijzen ruim 900 pkk. en in Aug. nog ruim 1500 pkk. uit de hand afgegeven; deze bilijke prijzen wekten meedere kooplust op, en zijn sedert daarvan in veiling aangeboene partijen dan ook beduidend hooger gerealiseerd, het daarin voorkomende dekblad werd vooral hoog betaald.

De Malangsoorten bestonden voor een groot gedeelte uit zeer ordinaire kwaliteit en vonden alleen tot lagere prijzen koopers; latere aanvoeren van rijpere kwaliteit werden tot de bestaande prijzen gaarne gekocht en deed de hoogte stand en weinige voorraad van Bliar op deze soort meedere aandacht vestigen.

De gezamenlijke aanvoeren alhier bedroegen 8735 pakk. waarvan 6085 pakk. verkocht werden, en te Amsterdam van Bliar Girow en dergelijke soorten 6774 pakk. en van Malang particulieren aanplaat 17438 p. Daarvan is de eerste soort geheel verkocht, terwijl van de andere nog 6687 pakk. in de eerste hand aanwezig zijn.

Het gewone gewas Malang was dit jaar bijzonder slecht en kon in veiling dan ook alleen tot zeer lage prijzen koopers vinden. De verder aangevoerde partijen overtroffen in kwantiteit verre de gewassen van den vorigen aanvoer, daarentegen bestonden zij grootendeels uit ordinaire en gebrekkige kwaliteiten, waarvoor te nauwernood de helft der voor dezelfde partijen van het vorige gewas bestelde prijzen bedongen konden worden; hierop maakten echter de merken B.I.L.I., N.I.O.T. en G.G. benevens een gedeelte G.P. in Rotterdam aangevoerd eene gunstige uitzondering, en werd voor deze partijen dan ook, zoo niet de hand als in veiling, goede prijzen besteld; van gespikkeld dekblad kwam veel minder voor dan in het vorig gewas, en werd dit dan ook tot klimmende prijzen gaarne gekocht.

De zamenlijke verkoopen der partijen van bekende contractanten bedragen zoo te Amsterdam als te Rotterdam 20,563 pakk. waarvan ca. 7000 pakk. voor Oostenrijk gekocht werden; de van deze soort resterende 7341 pakk. moesten nog aan de markt gewacht worden.

Manilla. In de maand April werd het grootste gedeelte van den eerstehands voorraad tot aanzienlijk lagere prijzen in veiling verkocht; bij het aan de markt brengen van verdere partijen konden deze zich nog niet staande houden en liepen de prijzen steeds lager; goedsoortige Cagajan maakte daarop alleen uitzondering en bedong slechts prijzen.

Van Aracan werd hier eene lading van 4699 pakk. tot geheimen prijs van de markt genomen.

Katoen. De directe aanvoeren van O.S.I. te Rotterdam en Amsterdam bedragen in het afgelopen jaar 18688 bn. Surat en 1417 bn. Tinnevely, te zamen 20085 bn. tegen 16695 bn. in 1857.

Wol. De beide door de N. H. M. gehouden veilingen, trokken zeer attentie, zoodaande van buiten- als binnenlandse koopers. De eerste, bestaande uit 1560 bn. Kaapche en 374 bn. Australische, welke den 22 April te Rotterdam werd gehouden, liep niet zeer gunstig af, daar het fabriekwezen tot nog niet van den druk der crisis hersteld was. De daarin opgehouden 68 bn. Kaapche en 122 bn. Austral. werden echter in de veiling den 7 Oct. te Amsterdam; bestaande uit 782 bn. Kaapche en 1048 bn. Australische gr verkocht.

Huiden. In de eerste 6 maanden van het vorige jaar ging er bijna niets in dit artikel om. Er vertoende zich wel nu en dan eenige vraag, doch de houders der steeds toenemende voorraden konden niet besluiten zich de zwartverliegende prijzen te getroosten. Later werden echter hier en daar eenig partijen meer in verhanding met andere markten aangeboden, waardoor eenig omzettingen tot stand kwamen.

Java Runder Huiden deelden vooral in de prijsverlaging, en moesten de houders, die in het voorjaar meestal weigerden tot de toenmaals geboden prijzen af te zetten, zich later nog grooter opoffering getroosten; de stand voor de soorten is thans iets beter, vooral wat de prima lichte wijgen aangaat. Buffelhuiden in de transparante sorteringen, die mede in eene ongunstige stemming verkeerden, hebben zich later weder iets hersteld, en blijven gevraagd en waarvan nog steeds groote voorraden aanwezig zijn, kan men niet dan te zeer lage prijzen a.zetten. Calcutta, Madras, Bombay en andere soorten, van den in de geringe sorteringen ongekend weinig vraag, en waren zelfs tot zeer lage prijzen bijna niet aan te brengen; daarin is voor het oogenblik ook ne weinig beterschap te bespeuren, hetgeen algemeen aan de duurt der schaar wordt toegeschreven.

Uit de le hand werden deze week afgedaan 3000 stuks Oost-Ind. per *Fo Smit* tot 46 c., en 3657 stuks do. per *Mauritius* tot 48 c., benevens 25 stuks gezouten Australische.

Java Indigo. De laatste stemming die in de laatste maanden van het vorig jaar dit artikel heerschte, heeft ook in het begin van dit jaar aangehouden en konden de aan de markt gebrachte partijen dan ook slechts koopers vinden tot een gevoelige verlaging op de prijzen van de njaarsveilingen van 1857.

Van Java Cochenille bepaalde de handel zich weder bijna uitsluitend tot de veilingen der N. H. M. die bestonden in het voorjaar uit: 106 kistjes alhier en 271 kistjes te Amsterdam.

Curuma. Hiervan bedroeg de invoer het belangrijke cijfer van 8335 bn. en kon eene daling dan ook niet achterwege blijven; enkele afdoeningen hebben zelfs tot f 6 plaats gehad. De houders zijn thans meer geterierd en is voor enkele partijen weder f 6 besteed.

Salpeter van Chili Salpeter werden 5700 bn. direct van Liqueus aangevoerd, die à f 9 1/2 van boord verkocht werden; voor kleine partijen is later tot f 10 1/2 besteed. Alhier is thans geen voorraad, doch te Amsterdam zijt nog ca. 8000 bn. à f 10 tot f 10 1/2 naar kwal. te koop. In Oost-Ind. Salpeter was weinig handel en waren de kleine aanvoeren meest indirect.

Banca Tin. Dit artikel heeft zich van de gevoelige daling in het laatste van 1857, reeds vroeg in het afgelopen jaar hersteld en behoudens eenige tijdelijke fluctuatien eene vrij belangrijke prijsverbetering onderhouden. In het begin van Januarij had de laagste afdoening plaats tot f 63 en reeds op het einde dier maand werd f 70 bij partij besteed; de prijs verhoogde zich in Februarij tot f 74 à f 75, daalde in Maart tot f 65 en steeg in de maand Mei tot f 70 à f 71; op dat standpunt kon zich echter het artikel gedurende den zomer niet sustentereu en onderhouden de prijzen weder eene teruggang van circa f 5. In de veiling van 190842 bl. door de N. H. M. den 6 den Juli gehouden, liep de prijs van f 68 tot f 70, welke laatste echter slechts voor een enkele kaveling besteed werd en de middelenrij der veiling op f 62 1/2 tot stand kwam. Na eene lichte daling, die sedert plaats vond, heeft de markt gedurende de maand October eene zijende houding aangenomen en werd het artikel betamelijk kooplust in het laatste des jaars tot f 74 à f 75 verhandeld.

Van Coeosolie werden 670,000 k^o. direct van Cochín aangevoerd. In het begin bedong men f 20 1/2 voor prima, doch op dezen prijs kon het artikel zich niet staande houden, zoodat in de veiling van 223,000 k^o. in October slechts eene gedeelte tot f 24 voor prima nemers vond. De voorraad van Cochín bestaant thans uit 245,000 k^o. prima wit, 68,700 k^o. goed wit en 8800 k^o. ord. wit. Buitendien heeft de N. H. M. nog 35,000 k^o. van vroegeren aanvoer, welke voorloopig niet aan de markt zijn. Van Ceylon zijn 25,000 k^o. aangebragt, waarvan nog 16,000 k^o. overig zijn, welke op f 24 worden gehouden. Eene kleine noemerzending van Padang vond tot f 22 nemers.

Arak. De aanvoeren van dit artikel waren bijzonder groot hetgeen tot een aanhoudend dalen der prijzen en belangrijke omzettingen aanleiding gaf, zijnde er bijna 1800 leggers meer verkocht dan in 1857; hieronder zijn begrepen een paar partijen welke verzonden zijn. Men besteedde voor Soerabaja f 90 à f 110 en voor Batavia f 115 à 135 naar kwaliteit en meer of mindere sterkte. De voorraad in de le. hand op dit. December was ruim 2400 leggers meer dan in het voorgaande jaar terwijl de 2de hand vrij goed voorzien is, en er zoo veel bekend is nog 600 leggers te wachten zijn, zoodat vooralsnog geen betere prijzen van dit artikel worden te gemoet zien.

Droogherijen over het algemeen flauw gestemd.

Campfer bleef in dezelfde nominale positie, om te kunnen verkoopen zoude men zich met 37 à 36 cts moeten tevreden stellen. Tamarinde niets in omgegaan. Cubeben. De 400 balen die gewacht werden, zijn gearriveerd, maar nog niet aan de markt gebracht. Lange Peper nominaal 21 à 22 cts. B.v.d. Galanga onveranderd. Chin. Kaneel met geringen afrek, intusschen blijven eigenaars vast op prijs houden en is onder 58 cts niet te koop. Cassia Ligna Vera. De mooge krachtige soorten met veel vraag en tot 30 à 35 cts. te verkoopen, daarentegen de mindere kwaliteiten zeer moeijelijk zelfs tot lagen prijs aan te brengen, grize is niet meer dan 10 à 11 cts waard. Staranjs met eenigen afrek tot 43 cts. waarvoor intusschen te koop blijft. Geonoffie Gember stil, onveranderd in prijs. Voor pulke kwaliteit is 80 c. besteld bij kleine partijen. Japanische Was niet veel vraag voor sortering A, de laatste sorteringen niet te bekomen dat in combinatie met sortering B & C. Alhoewel werden ongeoorloofd verkocht 100 kisten in vierkante stukken à f 29 Gum Elac-ticum. De 295 korven per A. R. Fickel 30 bl. in veiling zonder conditien aangehouden, werden f 55 opgehouden, uderhand uit de hand verkocht tot f 42. De waarde van mooi en goed secunda is op gewone plaats-conditien f 51 à f 52, prima is f 55 à f 57 waard. De voorraad is op 18 korven na, dezer dagen per *Nederlandsche Koningin* aangebragt, weder geheel opgeruimd, en men kan eene gunstige opinie ontrent den tegenwoordigen stand van het artikel koesteren. Gutta Percha. De 48 picols per *Cornelia*, zeer verschillend in kwaliteit zijn in veiling 80 bl. tot 105 cts. opgehouden en daaru uit de hand tot tien prijzen afgedaan. Gum Damar stil, nominaal 29 à 30 c. Sagomeel tot f 7 à f 8 gevraagd; 500 balen zijn tot geheimen prijs afgedaan, tot f 8 à f 9 1/2 blijft et aan de markt.

Bindrotting met minder kooplust waardoor iets lager werd afgegeven en voor het oogenblik lager aangeboden blijft. Verkocht werden 3515 bossen per *Costances* en 8000 bossen per *Cornelia*, terwijl 23 840 bossen per *Johann Lang* verzonden werden. De waarde is thans f 13 à 16 naar kwaliteit. De voorraad bij N. H. M. in alle havens bedraagt heden 80,760 bossen en bij particulieren alhier 10,800 bossen

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	BEZAGVOERERS.	BESTEMMING.	AGENTS.
Nederlandsch.....	bark	Eva Johanna.....	H. de Boer.....	Haager & Schuurman.
"	"	Admiral Piet Hein.....	L. Huzewinkel.....	"
"	"	Zeevaart.....	P. Biechthorst.....	"
"	schip	Jupiter.....	B. Burggraaf.....	"
"	"	Hebe.....	A. H. Aebi.....	Nederland.....
"	"	Jacoba Cornelia Clasina.....	Delclieur.....	Schimmelpenninck & Co.
"	bark	Eersteling.....	A. P. Armstrong.....	"
"	"	Constance.....	Kammerer.....	"
"	"	Canton.....	H. J. Tweehuis.....	"
"	"	Metalea Kruis.....	J. P. Zuurecys.....	"
"	schip	Jason.....	J. Lourens.....	Rajnat & Vinja.
"	"	Triton.....	Adriamus.....	"
"	bark	Derkina Titia.....	F. Eunk.....	Soerabaja.....
"	"	Nassau.....	Huffnagel.....	Dammier & Co.
"	"	Regina Maria.....	S. Ouweland.....	"
"	"	Cornelis Smit.....	B. Werdansaf.....	Maclaine, Watson & Co.
"	schip	Zealandia.....	W. Blaakhter.....	Samarang en Soerabaja.....
"	"	Louis Meijer.....	O. Hazeinkel.....	"
"	"	President Plate.....	J. C. Hartau.....	"
"	bark	Jeannette en Agatha.....	C. Kleijndert.....	"
"	"	Heuriette.....	J. M. van der Veer.....	Nederland.....
"	"	Admiral de Winter.....	Jansen.....	"
"	schip	Oldenbarneveldt.....	F. N. Hoek.....	"
"	"	Eensgezindheid.....	B. G. Fik.....	"
"	bark	Schoonderloo.....	D. Kruyt.....	Amsterdam.....
"	"	Vijf Gebroeders.....	G. J. Teensma.....	"
"	"	Koning Willem II.....	G. van Eijk Meukmen.....	Nederland.....
"	"	Henriette Geertruida.....	T. C. de Boer.....	"
"	"	Resident van Son.....	C. Kramers.....	"
"	schip	Biesbosch.....	J. H. Mugge.....	"
"	schip	Wilhelmina.....	van Dalen.....	de Weerd, Ruij & Co.
"	bark	Ferdinand en Louis.....	J. K. de Weerd.....	Jacometti & Co.
"	"	Willem de Eerste.....	T. J. Niefeld.....	J. Cezard & Co.
"	"	Anus.....	van der Valk.....	"
"	bark	Capella.....	Landweer.....	"
"	"	Mathool Wahap.....	Sech bn Smeer.....	Bujs, Jacobsen & Co.
"	"	Generaal Michiels.....	D. de Wilde.....	Haager & Schuurman.
"	"	Java.....	J. Worthington.....	Schimmelpenninck & Co.
"	bark	Heuriette.....	Robinson.....	"
"	bark	Caroline Elizabeth.....	Pascod.....	Falmouth.....
"	"	Regen.....	Urgerhart.....	Sydney.....
"	bark	Jamar.....	J. J. Ross.....	"
"	bark	Triton.....	R. W. Sharpe.....	Australie.....
"	schip	Johanna.....	Wetzel.....	"
"	schip	Albert Cezard.....	Dolu.....	"
"	schip	Vizir.....	Lhotellier.....	Bordeaux.....
"	schip	Time.....	Homer.....	"
Amerikaansch.....	"	Graf Arthur Bernstorff.....	Schneider.....	"
Meckelenb.....	"	Christine Brunckelmann.....	Voas.....	"
"	"	Carel en Auguste.....	C. A. Müller.....	"
"	"	Johanna Stoll.....	Berg.....	Akjab.....
"	"	La Rochelle.....	Meijer.....	"
"	bark	Gusta.....	Nielsen.....	"
"	schip	Neumuhlen.....	Heuer.....	"
"	"	Podesta.....	Angelbeck.....	"
"	bark	Siwa.....	Brorsen.....	"
"	"	Helene.....	Range.....	Sydney.....
"	"	Congo.....	Duist.....	"
"	"	Ocean.....	Farrmann.....	"
Bremer.....	bark	Princessan Louisa.....	D. Janzon.....	"
Zweedsch.....	schip	Gorda.....	Jansson.....	"

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een *

Straat Sunda Doorgezeld.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, VAN, DATUM, NAAR. Lists ship arrivals and departures from the Sunda Strait.

Aangekomen schepen te Batavia.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, VAN, AGENTEN. Lists ships arriving at Batavia.

Vertrokken schepen van Batavia.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, NAAR. Lists ships departing from Batavia.

Aangekomen Schepen te Nagasaki.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, VAN, AGENTEN. Lists ships arriving at Nagasaki.

Vertrokken Schepen van Nagasaki.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, NAAR. Lists ships departing from Nagasaki.

In lading liggende Schepen te Nagasaki.

Table with columns: VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, AGENTEN. Lists cargo ships at Nagasaki.

Aangekomen schepen te Samarang.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV, VAN. Lists ships arriving at Samarang.

Vertrokken schepen van Samarang.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV, NAAR. Lists ships departing from Samarang.

In lading liggende schepen te Samarang.

Table with columns: VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDER, BESTEMMING, AGENTEN. Lists cargo ships at Samarang.

Aangekomen Schepen te Soerabaja.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV, VAN. Lists ships arriving at Soerabaja.

Vertrokken Schepen van Soerabaja.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV, NAAR. Lists ships departing from Soerabaja.

In lading liggende schepen te Soerabaja.

Table with columns: VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, BESTEMMING, AGENTEN. Lists cargo ships at Soerabaja.

Aangekomen Schepen te Pasoeroean.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV, VAN. Lists ships arriving at Pasoeroean.

Vertrokken Schepen van Pasoeroean.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV, NAAR. Lists ships departing from Pasoeroean.

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 25sten Februarij 1859.

Arak, f 55 @ f 60, — afgedaan. Koffij, niet voorhanden. ... Carga f 100, — @ f 125, — weinig voorraad.

HANDELSBERIGTEN.

Anvoer te Macasser van den 1 tot en met den 31 Januarij 1859.

Van Balie per prauw. 650 pic. tabak, 160 do. rijst, 2 do. olie. ... Van Soerabaja per Eng. bark Lamitie, gez. Valberg.

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 23 tot en met den 25 Februarij 1859.

Met het Ned. Ind. Stoomschip Palembang kapt. H. J. Roseboom, de hh. Anemaet, de Mol van Otterloo, Mossembekker, graaf van Limburg Stirum.

Vertrokken Passagiers van Batavia,

van den 23 tot en met den 25 Februarij 1859.

Met het Ned. Ind. Stoomschip Palembang, kapt. H. J. Roseboom, Mevrouw Douwes Dekker en 2 kinderen, de hh. S. Fraenkel, H. van Riet en Echtg., J. Rawoon, Voget, Keir, Haussen, Callanghou, de off. v. Gez. Aernout en Z. M. troepen naar Singapore via Muntok en Riouw.

CORRESPONDENTIE.

A. V. verzocht ons de opname van een uitgebreid stuk, waarin hij op eene spoedige en algeheele afscheiding der militaire en burgerlijke geneeskundige dienst en de plaatsing der laatste onder een afzonderlijken Chef aandringt.

Nogtans komen daarin een paar opmerkingen voor, die wij vermeenen, onzen lezers niet mogen onthouden. A. V. merkt op, dat het hem voorkomt, dat de benoeming van een eersten stadsgeneesheer te dezer plaatse, welke zoo dringend vereischt wordt, in het vergeetboek schijnt geraakt te zijn of wel ongehoorde moeilijkheden in zich bevat, alhoewel het Reglement van 7 Maart 1817, door Hunne Excellentien, de Heeren Commissarissen-Generaal over Nederl. Indië gearresteerd, daarin volkomen voorziet, door bij Art. 20 te bepalen, dat de uitoefening der Genees-, Heel- en Artsenijmengkunde, ten behoeve der stad Batavia en Omelanden, zal zijn opgedragen aan een MEDICINAE DOCTOR, twee Heelmeesteren, de beide laatsten ieder door een Aide-Chirurgijn geadsisteerd, en een Apotheker.

A. V. merkt ons in de tweede plaats op, dat zich, bij het verlof naar Nederland aan den heer H. D. van Boekholt, eersten commies op het geneeskundig bureau te Batavia, wegens ziekte toegekend, het geval heeft voorgedaan, dat die heer, alhoewel in het bezit van een door, een burgerlijk geneeskundige afgegeven certificaat, nogtans voor de commissie van geneeskundig onderzoek en afkeuring van militairen is gedaagd geworden, om door deze kennis van zijn ziekte-toestand te doen nemen. De heer van Boekholt heeft, als burgerlijk ambtenaar, natuurlijk aan deze aanschrijving geen gevolg gegeven, doch uit deze daadzaak moet, volgens den heer A. V. blijken, hoe weinig het Beheer over de Geneeskundige dienst-zelve met de bestaande bepalingen omtrent die dienst bekend is.

Evangelische Eeredienst.

Op Zondag den 27sten Februarij 1859.

WILLEMS-KERK.

NEDERDUITSCH.

Des voormiddags ten half 9 ure, Ds. *Bierhaus.*

ARMENHUIS.

MALEISCH.

Des voormiddags ten half 9 ure, Ds. *van Davelaar.*

Op Woensdag den 2den Maart 1859.

ARMENHUIS.

MALEISCH.

Des avonds ten half 9 ure, Ds. *Scheuer.*

Rooms-Katholijke Gemeente.

Op Zondag den 27sten Februarij 1859.

Eerste H. Dienst des morgens ten 7 ure.

Hoogdienst des morgens ten half 9 ure.

Lof des avonds ten 6 ure.

[The page contains extremely faint and illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is scattered across the page and does not form any recognizable words or sentences.]